

Skagen Fuglestation har som begreb eksisteret i rigtig mange år, men først i foråret 2017 fik fuglestationen egne lokaler i Det Grå Fyr under Center for trækfugle. På fuglestationen foretages ringmærkning, trækobservationer og naturformidling. Derudover bidrager fuglestationen med data til forskningsprojekter ved universiteter m.fl.

Dansk Ornitologisk Forening står bag Skagen Fuglestation, og Skagen Fuglestations Venner støtter arbejdet på og omkring fuglestationen.

Skagen Fuglestation 2017

En ny begyndelse

Skagen Fuglestation 2017

En ny begyndelse

Skagen Fuglestation 2017 - En ny begyndelse

ISSN 2596-6189

© 2018 Dansk Ornitologisk Forening

Fotografisk, mekanisk eller anden gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Udgivet af:	Skagens Fuglestations Venner Fyrvej 36 9990 Skagen
Pris:	kr. 100,- + evt. forsendelse
Kontonummer:	8401 – 1043118 (anfør ”Skagen Årsrapport 2017”)
Tilrettelæggelse:	Niels Eriksen
Artikelredaktion:	Hans Christophersen, Henning Ettrup, Hans Meltofte
Fotoredaktion:	Knud Pedersen, Simon S. Christiansen, Niels Eriksen
Forside foto:	Skagen Fuglestation
Bagside foto:	Inge Møller Pedersen
Layout og trykning:	Novagraf A/S
Sponsor:	ENV-Fonden
Oplag:	500 eks.

Indholdsfortegnelse

Forord.....	5
Drømmen, der ikke ville dø..... <i>Af Egon Østergaard, formand for Dansk Ornitologisk Forening</i>	6
Visioner og etablering af Skagen Grå Fyr – Center for trækfugle..... <i>Af Jacob Funder, Fuglecenterleder, Naturstyrelsen</i>	9
Årets gang - set fra Skagen Fuglestations bestyrelse..... <i>Af Niels Eriksen, formand for bestyrelsen for Skagen Fuglestation</i>	11
Skagen Fuglestation - Observationer 2017..... <i>Af Knud Pedersen, medlem af bestyrelsen for Skagen Fuglestation</i>	14
Ringmærkning 2017..... <i>Af Morten Jenrich Hansen og Michael Ancher, ringmærkere ved Skagen Fuglestation</i>	26
CES-fangster på Skagen i perioden 2012-2017..... <i>Af Henning Ettrup, formand for Danmarks Ringmærkerforening</i>	33
Forskningsprojekter ved Skagen Fuglestation..... <i>Af Poul Hald-Mortensen, medlem af bestyrelsen for Skagen Fuglestation</i>	43
Formidlingen..... <i>Af Simon S. Christiansen, naturvejleder og leder af Skagen Fuglestation</i>	47
Årets gang på Skagen Fuglestation 2017..... <i>Af Børge Søndergård, bestyrelsesmedlem i DOF Nordjylland</i>	51
Sociale medier: Facebook, Hjemmeside og Instagram..... <i>Af Børge Søndergård, bestyrelsesmedlem i DOF Nordjylland</i>	58
Det danske samarbejde – DOF's øvrige A-stationer..... <i>Af Henning Ettrup og Kurt Rasmussen</i>	61
Det nordiske samarbejde..... <i>Af Niels Eriksen, formand for bestyrelsen for Skagen Fuglestation</i>	62
Skagen Fuglestations Venner..... <i>Af Kurt Rasmussen, formand for Skagen Fuglestations Venner</i>	64
Bogen om Skagen Fuglestations historie..... <i>Af Erik Kramshøj, forfatter</i>	66

Forord

2017 var året, hvor Skagen Fuglestation blev en realitet og tilmed som en integreret del af Det Grå Fyr - Center for trækfugle. Dermed gik en drøm i opfyldelse for Dansk Ornitologisk Forening (DOF) og de mange fuglefolk, der hvert år gæster Skagen for at opleve fugletrækket. Centeret blev indviet den 12. maj. Godt 1.000 deltog og fik lejlighed til at se den flotte trækfugleudstilling og stedets faciliteter.

Ringmærkning, observationer af fugletrækket og deltagelse i forskningsprojekter er grundlaget for den formidling, centeret gennemfører for de mange, der besøger området. I synergi mellem stedets aktører: Naturstyrelsen, DOF, Turisthus Nord og Frederikshavn kommune er rammerne skabt for et blivende mødested for natur- og fugleinteresserede.

Skagen Fuglestation er ikke etableret uden stor hjælp udefra, og en stor tak skal således sendes til alle, der har bidraget økonomisk eller praktisk. Naturstyrelsen, Friluftsrådet, Velux-fonden, DOF og dens lokalafdelinger, Skagen Fuglestations Venner og en række enkeltpersoner har medvirket. En særlig tak går til alle vores overnattende gæster, samt ikke mindst de frivillige, der i perioder har boet og arbejdet på stationen, heriblandt Morten Jenrich Hansen, Athena Valentin Jensen, Friederike Drünkler, Irina Bregenzer, Johan Frölinghaus, Klaus Malling Olsen, Morten Christensen, Anders Brinkmann, Anders O. W. Nielsen, Andreas Bennetsen Boe, Søren Knorr Søndergaard, Jonathan Hemmer-Hansen, Rune Tjørnløv og Niels Krabbe.

Dette årsskrift omfatter alle aktiviteter, som Skagen Fuglestation har været involveret i det første år. Det giver læseren mulighed for at fornemme fuglene, aktiviteterne og stemningen på og omkring Det Grå Fyr - Center for trækfugle.

God læselyst

Simon S. Christiansen
Naturvejleder og fuglestationsleder

Niels Eriksen
Formand for Skagen Fuglestation

Drømmen, der ikke ville dø

Af Egon Østergaard, formand for Dansk Ornitologisk Forening

Historien om Skagen Fuglestation er lang og flagrende som fuglenes flugt over Grenen, nogle gange i strid modvind og andre gange i varm medvind fra sydøst. Det er også en fortælling om en 40 år gammel drøm, der blev til virkelighed, fordi stjernerne stod rigtigt i en lang periode, og der var en række fremsynede og ihærdige ildsjæle, der så store muligheder i faktisk at gøre drømmen til virkelighed.

Fugletrækket over Skagen er foregået stort set ubemærket i årtusinder. I forrige århundrede, da de berømte skagensmalere, Ancher, Krøyer og Drachmann malede klitter og mennesker til hverdag og fest, trak Musvågerne og Fiskeørnene forbi, men ingen tog større notits af det.

De første fuglekikkere var forbi Skagen lige efter 2. verdenskrig, men det var først i slutningen af 1950'erne, at flere for alvor begyndte at fatte interesse for, hvad det var, der skete over Grenen i april og maj.

I 1972 donerede Carlsbergfondet penge, så man kunne "aflønne" 2-3 observatører med 5 kr. dagligt per næse samt finansiere deres ophold på Grenen Campingplads og i et lejet sommerhus på Batterivej nær Nordstrand. Herefter etablerede man den første egentlige fuglestation lidt syd for Skagen i Højen Station i 1973-1976, men efter kun 4 år måtte man lukke og slukke igen.

Drømmene om en fuglestation døde dog ikke, og Skagen Fuglestation overlevede som begreb. I adskillige år blev

der således udgivet rapporter over fugletrækket med bl.a. den lokale ornitolog Knud Pedersen som drivkraft.

Der skulle gå mange år, før Dansk Ornitologisk Forening (DOF) forsøgte sig igen. I 2001 skrev daværende formand for DOF, Christian Hjorth, således i sin årsberetning: En Skagen Fuglestation er kommet højere op på dagsordenen, men den gode, langsigtede løsning er ikke fundet endnu.

En nedlagt købmandsbutik nær Det Grå Fyr var på tale, men det løb ud i sandet, ikke mindst på grund af økonomien.

I 2010 var vi igen på udkig efter et hus i den nordlige ende af byen, men i efteråret 2011 blev konklusionen, at der ikke var økonomisk råderum i DOF til at binde sig til en løbende drift af et hus i Skagen, og at der var stor usikkerhed omkring bemanningen. Endnu engang måtte drømmene på vågeblus.

Efterhånden rygtedes det, at Søfartsstyrelsen, bl.a. på grund af automatisering af fyret, havde planer om at skille sig af med Det Grå Fyr samt alle bygninger omkring det. Straks kom der igen ild i øjnene på lokale drivkræfter og nogle af os andre med et ben i Skagen. Drømmen om en fuglestation i bygningerne stod nu igen klart, og vi strittede med fjerene, når vi kikkede over på fyret fra en klittop på Nordstrand. Det kunne blive så fantastisk.

Gårdspladsen foran Det Grå Fyr var fyldt ved åbningen af Center for trækfugle den 12. maj 2017. Foto: Naturstyrelsen.

Skagen Fuglestations arbejdsgruppe holder møde i Lille Vildmose den 9. november 2015. Fra venstre Jacob Funder, Poul Erik Sperling, Hans Lind, Kim Skelmose, Simon S. Christiansen, Lars Mortensen, Henning Eittrup og Kurt Rasmussen. Foto: Knud Pedersen.

Med en initiativrig skovrider i Naturstyrelsen Vendsyssel, Jesper Blom-Hansen, og en dynamisk og vedholdende, frivillig leder af den ikke-fysiske Skagen Fuglestation, Kurt Rasmussen, begyndte bolden langsomt at trille i den rigtige retning.

Et helt afgørende skridt blev taget, da Finansudvalget i Folketinget den 23. januar 2014 nikkede til, at det statsejede gamle fyr måtte sælges til den almennyttige erhvervsdrivende forening, Realdania, med det formål, som vi kender i dag.

Samtidigt med alt dette tog DOF i 2014 initiativ til at løfte vores fuglestationer op i en ny liga, en version 2.0 i forhold til den tidligere storhedstid for stationerne i 1960'erne og 1970'erne.

DOF's daværende direktør, Jan Ejlsted, præsenterede et visionspapir for et formidlingscenter om fugle og en DOF-fuglestation i Det Grå Fyr for Naturstyrelsen Vendsyssel. En fælles besigtigelsestur til den berømte fuglestation, Ottenby, på Øland i Sverige satte yderligere skub i planerne.

Økonomien for DOF's tre fuglestationer blev sikret ved årlige, faste driftstilskud fra DOF, og lokale styregrupper blev nedsat, så fuglestationerne kunne komme op i et nyt gear og med et fornyet fokus på indsamling af viden om fuglene, formidling og ikke mindst kontakt mellem fugleinteresserede.

Men visioner og den gode vilje gør det ikke alene, så det var helt afgørende for DOF, at vi kunne få finansieret en fuldtidsansat naturvejleder i Skagen for at realisere drømmene og visionerne. En ansøgning om tilskud fra Tipsmidlerne blev sendt til Friluftsrådet, og takket være en positiv behandling kunne vi i efteråret 2016 ansætte Simon S. Christiansen som fuldtidsformidler og fugleekspert.

Selvom vi først fik etableret en egentlig fuglestation i Skagen i 2017 på en 20-årig lejekontrakt med Naturstyrelsen, så er der allerede skrevet og talt rigtig meget om Skagens fugle gennem de seneste ca. 50 år.

Den første egentlige artikel, Fugletrækket over Skagen, blev bragt i DOF's videnskabelige tidsskrift, DOFT, i

1954. Den var skrevet af Erik Hansen og Niels Hesselbjerg Christensen, og siden da er der udkommet flere årsrapporter og artikler om fuglenes træk. Der ligger stadig tusindvis af data i DOF's fugledatabase, DOF-basen, om fuglene i Skagen, så der er rig mulighed for at bearbejde disse til ny viden om fuglene og deres træk.

Selvom DOF nu har ansat en naturvejleder og leder af fuglestationen, så er det de frivillige og aktive medlemmer af DOF, der skal fylde rammerne ud. Lederen af fuglestationen er den koordinerende kraft, og jeg er sikker på, at han vil holde et vågent øje, så det ikke går med de frivillige som i begyndelsen af 1970'erne, hvor to observatører ikke kunne forstå, hvorfor de var så trætte mod slutningen af træksæsonen. De gik til lægen, der diagnosticerede akut underernæring. Ved nærmere eftertanke måtte de dog erkende, at de i månedsvis kun havde levet af kaffe, øl og hvidt brød med syltetøj. Det fortælles, at de købte to store bøffer og derefter sov i 36 timer!

Det er mit håb, at aktiviteterne på fuglestationen og i centret må blomstre og inspirere de besøgende, både de dedikerede ornitologer og hr. og fru Danmark, der glædes og undres over fuglene og de fugleglade ornitologer, der øser af deres begejstring og viden.

Det er muligt som medlem af DOF at leje sig ind på fuglestationen for en periode og blive en del af arbejdet

Skovrider Jesper Blom-Hansen, Naturstyrelsen Vendsyssel og direktør i Friluftsrådet Jan Ejlsted (tidligere direktør i DOF) ved indvielsen af Skagen Fuglestation 12. maj 2017. Begge har haft stor andel i Center for trækfugles etablering. Foto: Niels Eriksen.

på stationen. Jeg håber, at rigtig mange vil benytte sig af den mulighed, for de skal nemlig være med til, at Skagen Fuglestation kommer i europæisk topklasse som en videnskabelig station og et sted, hvor fuglefolk hygges og inspireres.

Fuglestationen ledes af en stærk bestyrelse, bl.a. med en repræsentant fra Ringmærkningscentralen ved Statens Naturhistoriske Museum og med Niels Eriksen fra Aalborg som formand. En hjemmeside <https://www.skagenfuglestation.dk> og en Facebookside <https://www.facebook.com/Skagenfuglestation> er etableret, og nyheder opdateres løbende. Det er allerede så spændende.

Skagen Fuglestation og Skagen Grå Fyr – Center for trækfugle har nu fået luft under vingerne, så nu må varme vinde og opdrift føre begge mod lyse horisonter. Her i Skagen ved det gamle grå fyrtårn giver digteren Benny Andersens verselinjer god mening og en varme i sjælen: *Fuglene flyver i flok, når de er mange nok. Lykken er ikke det værste man har, og om lidt er kaffen klar.*

En varm tak til alle, der har hjulet, presset og trukket, så drømmene blev virkelige.

Vi ses ved fyret.

Visioner og etablering af Skagen Grå Fyr – Center for trækfugle

Af Jacob Funder, Fuglecenterleder, Naturstyrelsen

Skagen Grå Fyr – Center for trækfugle åbnede 12. maj 2017. Centret er et samarbejde med Naturstyrelsen og DOF samt Frederikshavn Kommune og Turisthus Nord om skabelse af et oplevelses- og videnscenter om trækfugle og Skagen som et hotspot for trækfugle. Visionen startede i 2009 med en henvendelse fra DOF til Naturstyrelsen om leje af lokaler til fysisk etablering af en fuglestation i Skagen. Naturstyrelsen havde ikke eksisterende bygninger, der umiddelbart kunne anvises til brug for fuglestationsdrift.

Langsomt modnedes en vision om etablering af et egentligt center for Trækfugle. En vision og konstruktion om etablering og drift af et center skulle etableres – i europæisk klasse og med flere samarbejdspartnere. Da Skagen Grå Fyr kom til salg fra Søfartsstyrelsen, øjnedes muligheden for etablering af et center med egnede bygningsmæssige rammer og med strategisk placering på Grenen. Bygningerne blev udgangspunkt for en stor del af rammen for set-up'et. Hvordan skulle bygningerne indrettes og med hvilke formål og funktioner? Naturstyrelsen og DOF aftalte, at centret skulle indeholde trækfugleudstilling og oplevelsesrum, videnskabeligt arbejdende fuglestation samt cafe- og butiksdrift.

I 2013 indgik Naturstyrelsen et samarbejde med Realdania By og Byg, som købte Skagen Grå Fyr og indgik et 20-årigt lejemål med Naturstyrelsen. Nu kunne bygningerne indrettes til fugleoplevelsescenter. Bygningerne blev gennemgribende restaureret og indrettet til oplevelsescenter i årene 2015-2016 med forudgående projektering i årene forinden. Naturstyrelsen gennemførte herefter i perioden 2015-2017 et EU-udbud omkring etablering af udstilling og oplevelsesrum. Friluftsrådet bevilgede 1 mio. kr. til en idékonkurrence om oplevelsesrummet. Til etablering af udstilling og oplevelsesrum uddelte Nordea-fonden 12 mio. kr. Design-firmaet ART+COM Studios fra Berlin blev vinder

Jacob Funder, Fuglecenterleder. Foto: Knud Pedersen.

af udbuddet, og sammen med Naturstyrelsen blev udstillingen projekteret og etableret i 2016-2017.

Centret indeholder interaktiv udstilling og formidling omkring Skagens trækfugle i internationalt perspektiv. Endvidere indeholder centret en arbejdende fuglestation samt café og butik. Naturstyrelsen har den overordnede koordinerende rolle i samarbejdet og centret. I centret driver Naturstyrelsen udstilling og café og butik, billettering, bygninger, mv. DOF driver den arbejdende fuglestation. Frederikshavn kommune driver p-forholdene, og Turisthus Nord varetager markedsføring.

Formidlingen i centret tager udgangspunkt i temaer som "hvordan finder trækfugle vej?", "hvorfor og hvordan ringmærkes fugle?", "hvordan observeres og kendes trækfuglene?" og "hvilke farer møder fuglene under trækket?". De besøgende mødes tidligt i besøgsflowet

af centrets fuglestation, som særligt arbejder med ringmærkning. Her er der mulighed for at få et indblik i laboratoriet og i Birder's Club, hvor der afholdes briefing om dagens aktuelle ringmærkningsarter og -tal samt dagens observationer. Der er desuden mulighed for at melde sig til daglige guidede ture i felten, hvor der formidles især om ringmærkningen.

I udstillingen introduceres de besøgende til de store temaer omkring trækfuglene og Skagen. Den digitale

udstilling formidler fugletrækket interaktivt og ved videooptagelser fra sæsonen fra Skagen og internationale trækfuglelokaliteter som Gibraltar. Live data tikker ind fra Bird Alarm, og på lysbænken i fyrrhaven vises de seneste trækfugleobservationer fra Skagen på et løbende LED-bånd. I caféen kan besøget nydes med havudsigt. Udsigten fra fyrtårnet giver udsyn til Grenen med det landskab og hav, der sætter Skagen på landkortet som hot spot site navigationspunkt for et stort træk af land- og havfugle.

Et kig ind i den digitale udstilling, hvor de besøgende med Ipad kan hente de seneste trækfuglenyheder. Foto: Naturstyrelsen.

Fuglestationens bestyrelse ved det konstituerende møde den 7. januar 2017. Fra venstre Poul Erik Sperling, Kim Skelmosø, Mark Desholm, Poul Hald-Mortensen, Børge Søndergaard, Niels Eriksen, Knud Pedersen, Simon S. Christiansen og Kurt Rasmussen. Fraværende er Henning Ettrup og Kasper Thorup. Foto: Egon Østergaard.

Årets gang – set fra Skagen Fuglestations bestyrelse

Af Niels Eriksen, formand for bestyrelsen for Skagen Fuglestation

Mange havde travlt, længe før fuglestationen var en realitet. Forarbejdet omfattede ansættelse af stationsleder, udarbejdelse af budget, godkendelse af vedtægter, valg af bestyrelse og meget andet tilbage i 2016. I en kombineret stilling som naturvejleder og stationsleder tiltrådte Simon Sigaard Christiansen den 1. november 2016.

I januar 2017 indkaldte DOFs formand, Egon Østergaard til konstituerende møde i Skagen og orienterede om forarbejdet og forventningerne til fuglesta-

tionen. Den nye bestyrelse består af Kim Skelmosø og Niels Eriksen, valgt af DOFs hovedbestyrelse, Poul Hald-Mortensen og Børge Søndergaard, valgt af DOFs repræsentantskab, Poul Erik Sperling og Knud Pedersen, valgt af DOF Nordjylland, Kurt Rasmussen fra SkafVen, Kasper Thorup fra Statens Naturhistoriske Museum og Henning Ettrup fra Danmarks Ringmærkerforening. Mark Desholm, leder af Naturfaglig Afdeling i DOF, deltager som observatør, og Simon S. Christiansen blev bestyrelsens sekretær. På mødet ori-

enterede skovrider Jesper Blom-Hansen, Naturstyrelsen, om arbejdet med de bygningsmæssige rammer for Det Grå Fyr og om udstillingen. På fuglestationen var Simon S. Christiansen allerede kommet langt med forberedelserne for opstartsåret og præsenterede disse for bestyrelsen. Efter mødet var der første besigtigelse i Det Grå Fyr.

Alle fik nu travlt. Der skulle laves planer for indretningen af stationen, så ringmærkere og observatører kunne komme på plads og finde sig til rette i takt med, at de indlogerede sig på stationen. Blandt dem Morten Jenrich Hansen, Aarhus, der blev stationens omdrejningspunkt for ringmærkningen gennem stort set hele året. I egenskab af arbejdsleder varetog han koordineringen af en række opgaver mellem de frivillige, der i kortere eller længere tid var tilknyttet stationen. En stor tak til medlemmer fra venneforeningen SkafVen for indkøb og ”håndværker”-assistance ved indretningen.

Hjemmesiden var på plads, og fra begyndelsen af marts kunne alle dagligt følge med i stationens liv. Stationen kunne ligeledes følges på Facebook, og flere indlæg i radio og aviser satte Skagen Grå Fyr – Center for trækfugle og Skagen Fuglestation på landkortet.

Samarbejdet tog form mellem fuglestationen, Center for trækfugle (ved centerleder Jacob Funder) og de nytiltrådte forpagtere i cafeen, og styregruppen holdt sit første møde. Bestyrelsen blev inddraget i samarbejdet med Naturstyrelsen, Turisthus Nord og Frederikshavns Kommune og ikke mindst i finansieringen af indretningen af fuglestationens lokaler. Dertil kom forberedelserne til Naturstyrelsens indvielse af centeret, der blev gennemført den 12. maj 2017 samtidig med Fuglefestivalen og fuglestationens indvielse.

Indvielsen blev en festdag ved Det Grå Fyr. Naturstyrelsen stod for indhold og gennemførelse. En stor succes med mere end 1000 deltagere. Solen skinnede, champagne og kransekage blev serveret, og mange hørte de flotte ord fra talerne, miljø- og fødevarerminister Esben Lunde Larsen, borgmester Birgit Hansen, DOF-formand Egon Østergaard, direktør Peter Cederfeld, Realdania, og skovrider Jesper Blom-Hansen, Naturstyrelsen. Hele eftermiddagen var der kø for at komme gennem udstillingen.

Om aftenen markerede DOF åbningen af fuglestationen, og godt 100 veloplagte deltagere hørte Egon Østergaards tale med hele det historiske forløb omkring

Bestyrelsen for Skagen Fuglestation holder det første møde i Det Grå Fyr i marts 2017. Foto: Knud Pedersen.

fuglestationens tilblivelse (talen er gengivet i let tilrettet form andet steds i denne rapport).

I DOF er fuglestationens etablering en milepæl af de store, og alle er klar over, at det er en stor udfordring. Er der basis for at drive fuglestationer fremover, og hvordan etableres det samarbejde mellem de forskellige aktører, der skal til for at opnå succes? Det drejer sig ikke alene om at etablere en fuglestation i traditionel forstand. Det drejer sig i lige så høj grad om at medvirke til at centeret bliver en attraktion. En uvant opgave med et særligt ansvar og bidrag fra alle, så stedet løftes af synergien mellem de enkelte aktører. Kan den skabes? Det tror vi.

Fuglestationen kom på plads i løbet af foråret. Det skyldes, at alle involverede arbejdede for det. Fra DOFs lokalafdelinger modtog fuglestationen ca. 250.000 kr. til indretning og aktiviteter, en fornem opbakning. Stor tak til alle bidragydere og tak for de øvrige gaver, der har medvirket til udsmykning eller supplerende af fuglelitteraturen på stedet.

På fuglestationen blev der udarbejdet vejledninger for monitorering af fugletrækket og for ringmærkningen. Simon S. Christiansen arbejdede kontinuerligt for at sikre frivillige til ringmærkning og overvågning af fugletrækket. Da året var omme, havde næsten 20 frivillige opholdt sig på fuglestationen i kortere eller længere tid.

På fuglestationen har DOF medlemmer mulighed for at leje sig ind og blive en del af livet på stationen. I hovedbygningen råder fuglestationen over en lejlighed med et kombineret sove- og arbejdsværelse, et stort spisekøkken og eget toilet/bad. Derudover er der adgang til fællestuen for de frivillige. Primært udlejes på ugebasis. Det forudsætter, at lejerne tilbyder at hjælpe med opgaver på fuglestationen under opholdet. På stationens hjemmeside kan yderligere informationer hentes. En del har gjort brug af denne mulighed i det første år. Det gælder seniorer og familier med børn, der på denne måde giver sig selv en hel unik oplevelse. Tilbagemeldingerne har været meget fine, og nogle nåede endda to ophold. For 2018 er hele foråret allerede booket, så der er ikke tvivl om, at ophold bliver en succes for både gæster og fuglestationen.

Den økonomiske side af driften er en udfordring. Udgifterne er mange og omfatter løn, diæter, husleje, varme og vedligehold m.v. På indtægtssiden har lokalafdelingerne som allerede nævnt været til stor hjælp med

dækning af udgifterne til indretningen. Friluftsrådet har ydet tilskud til lønnen til den kombinerede naturvejleder og stationsleder, og derudover har stationen solgt guidede ture for gæster, haft indtægt fra lejligheden og modtaget et bidrag fra indtægten til centerets udstilling. Indtægterne har dog ikke dækket de samlede udgifter, og i sidste ende har DOF ydet et ikke ubetydeligt bidrag til, at det hele hænger sammen. De kommende år vil DOF fortsat yde bidrag, men det er bestyrelsens mål at opnå en større grad af selvfinansiering, da det giver større handlefrihed. Det kan f.eks. opnås gennem sponsorer, fondsstøtte og nye initiativer. I det første år har stationens således opnået støtte fra Nordea-fonden og ENV-fonden.

Livet på fuglestationen kan i dag følges på hjemmesiden og på Facebook. Gennem en årsrapport har stationen dog større mulighed for at videregive bearbejdede data for trækket, ringmærkningen og de øvrige aktiviteter på stedet. Det er ikke mindst vigtigt overfor dem, der støtter fuglestationen økonomisk, men også for den brede offentlighed, for hvem fuglestationens arbejde ikke er så synligt. At udgive en årsrapport som en årlig publikation er imidlertid omkostningstungt, og det er derfor besluttet, at den første ”årsrapport” bliver en publikation, der tegner fuglestationen i en lidt længere årrække. Supplerende vil stationen udgive digitale årsrapporter på hjemmesiden.

Når vi samlet vurderer det første år på Skagen Fuglestation, kan vi konstatere, at fuglestationen ikke blot er en realitet men også, at den er kommet rigtigt godt fra start. De fleste af de aktiviteter, vi har ønsket/drømt om, er reelt sat i gang og fungerer tilfredsstillende. Samarbejdet med de øvrige aktører på stedet går fint, publikum får en god oplevelse og giver udtryk for det. Men besøgstallet har i det første år været væsentlig under det budgetterede, og det ærgrer alle parter. Alle er enige om, at det er det absolut vigtigste punkt at sætte ind på. Fuglestationens bidrag er bl.a. at medvirke til, at endnu flere vil møde naturvejlederen, ringmærkeren eller andre, der kan bidrage til den direkte kontakt mellem gæst og den fuglekyndige. Det vil vi arbejde hårdt på de kommende år.

Skagen Fuglestation - Observationer 2017

Af Knud Pedersen, medlem af bestyrelsen for Skagen Fuglestation

Aktiviteter og materiale

Fuglenes forekomst i Skagensområdet blev i 2017 overvåget på mange parametre. Desværre var det ikke muligt for Skagen Fuglestation at ansætte faste trækfugleobservatører i hele 2017. Det lykkedes dog Fuglestationen at finde finansiering til at ansætte Klaus Malling Olsen for tredje år i træk til at følge rovfugletrækket i perioden 15 april - 3 juni. En foreløbig rapport er udarbejdet over denne undersøgelse.

I foråret var der traditionen tro især fokus på at registrere rovfugletrækket. Mange timers daglige observationer af erfarne frivillige observatører gav en optimal monitoring af rovfugletrækket i perioden marts-juni. De grundlæggende data for forårets rovfugletal er som tidligere år udtrukket fra de mange lokale og gæstende observatørers indtastninger i DOFbasen. Observationerne er herefter bearbejdet og sammenstillet i nærværende rapport.

For en række andre fuglearter - specielt lommer, stormfugle, Sule, kjoever og alkefugle, hvis forekomst er af særlig betydning i Skagen - er der også indsamlet et meget stort materiale gennem næsten daglige træktællinger i alle årets måneder.

I den følgende gennemgang af de vigtigste observationer i 2017 er data udelukkende hentet fra indtastninger i DOFbasen. For sjældne (SU-arter) er kun observationer, som er indsendt til SU medtaget. Godkendte fund er markeret (G), mens endnu ikke afgjorte fund er markeret (U).

Observationer første halvår

Rovfugletrækket

Resultatet af forårets rovfugletællinger fremgår af nedenstående tabeller. Som tidligere år er tallene beregnet ud fra antal fugle pr. dag, og der er ikke taget højde for eventuelle gengangere fra dag til dag. Dette gælder dog ikke for de meget fåtallige eller sjældne arter som Lille Skrigeørn, Stor Skrigeørn og Kongeørn, hvor der er tale om specifikke individer.

Med en sum på 11.422 rovfugle blev foråret 2017 et gennemsnitsår i Skagen set i forhold til 10 års perioden 2007-2016 (11.443).

For ti af rovfuglearterne var forårstotalen mere end 10 % over gennemsnittet, tre arter var tæt på gennemsnittet og fem arter var mere end 10 % under gennemsnittet (tabel 3).

Hvis man skal beskrive de mere langsigtede tendenser for de enkelte rovfuglearters forekomst om foråret ved Skagen kan man konstatere stigende hyppighed for arterne Rød Glente, Steppenhøg, Tårnfalk, Lærkefalk og Vandrefalk. Rød Glente (304) satte ny forårsrekord og der var ny dagsrekord for Vandrefalk 30/4 med 29 fugle. Derimod optræder arterne Hedehøg, Duehøg, Musvåge og Fjeldvåge med en klar faldende tendens. De øvrige arters forekomst er langsigtet mere stabile, dog med høj årlig variation hos især Hvepsevåge og Aftenfalk - ofte betinget af gunstige/ugunstige vejrforhold i hovedtrækperioden i maj.

Table 1: Summen af de enkelte rovfuglearter i Skagen marts-juni 2017 samt største dag(e) og mediandato.

	Marts	April	Maj	Juni	Total	Største dag	Mediandato
Hvepsevåge	0	0	273	146	419	14.05 og 03.06 (38)	23.05
Sort Glente	1	8	49	6	64	15.05 (7)	15.05
Rød Glente	29	130	117	28	304	28.05 (14)	30.04
Havørn	8	16	47	5	76	03.05 (10)	03.05
Rørhøg	3	106	296	51	456	01.05 (30)	13.05
Blå Kærhøg	3	141	157	3	304	30.04 (25)	01.05
Hedehøg	0	0	14	0	14	01.+02.+21.+27.05 (2)	13.05
Steppehøg	0	17	36	1	54	18.04, 05.05, 13.05 (5)	05.05
Spurvehøg	218	1316	1216	155	2905	18.05 (228)	30.04
Duehøg	6	7	1	0	14	23.03 (2)	02.04
Musvåge	618	1165	2355	212	4350	30.04 (260)	07.05
Fjeldvåge	2	72	60	1	135	22.04 (15)	29.04
Lille Skrigeørn	0	0	1	0	1		
Stor Skrigeørn	1	1	0	0	2		
Kongeørn	0	1	2	0	2		
Fiskeørn	1	74	199	11	285	01.05 og 18.05 (17)	06.05
Tårnfalk	4	143	1002	26	1175	18.05 (186)	14.05
Lærkefalk	0	17	316	15	348	04.05 (62)	06.05
Aftenfalk	0	0	4	0	4		
Dværgfalk	0	100	215	2	317	30.04 (39)	05.05
Vandrefalk	6	87	100	0	193	30.04 (29)	01.05
Sum	900	3401	6460	662	11422		

Observatører ved Batterivej 4. april 2017. Fra venstre Anders Sydney Jensen, Erik Kramshøj, Jørgen Kabel, Morten Ellis Pedersen, Erik Christophersen og hunden Igor.
Foto: Knud Pedersen.

Tabel 2: Sum af rovfugletræk ved Skagen i forårene 2007-2017, med gennemsnit (Gns.) for årene 2007-2016.

Art/år	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Gns. 2007-2016
Hvøpsevåge	1082	1871	899	277	614	668	1084	1049	134	1518	419	920
Blå Glente	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	-
Sort Glente	40	59	38	39	54	52	54	40	34	64	64	47
Rød Glente	169	267	195	136	209	174	252	171	157	294	304	183
Havørn	45	93	63	27	55	30	72	44	28	67	76	52
Slangeørn	1	2	0	0	1	0	1	0	0	0	0	-
Rørhøg	248	483	417	351	395	291	284	280	195	619	456	356
Blå Kærhøg	143	339	328	139	158	356	169	187	152	480	304	245
Hedehøg	23	50	25	10	36	10	15	17	11	30	14	23
Steppehøg	1	12	9	5	26	44	31	22	5	95	54	25
Spurvehøg	2549	3736	3134	2827	2387	3120	1427	1957	2563	2749	2905	2645
Duehøg	21	26	81	56	39	42	36	39	30	17	14	40
Musvåge	5060	7670	4083	5204	7356	5081	4343	2599	2213	3880	4350	4749
Ørnevåge	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	-
Fjeldvåge	242	882	323	205	377	592	254	414	161	378	135	383
Lille Skrigeørn	1	3	1	1	2	2	4	1	0	1	1	2
Stor Skrigeørn	1	4	1	0	3	0	0	0	0	0	2	1
Dværgørn	1	0	0	0	1	1	1	2	0	0	0	-
Kongeørn	0	4	1	3	5	2	0	5	1	4	2	2
Høgeørn	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	-
Steppeørn	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	-
Fiskeørn	211	434	301	238	336	307	172	393	150	384	285	293
Tårnfalk	487	1038	721	322	827	1216	357	911	495	1687	1175	806
Lærkefalk	198	330	182	113	215	248	196	253	81	378	348	219
Aftenfalk	5	63	7	1	43	20	2	14	3	37	4	20
Dværgfalk	182	367	296	223	267	374	150	281	187	414	317	274
Jagtfalk	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	-
Vandrefalk	83	140	124	98	185	194	96	150	129	201	193	140
Alle arter	10789	17864	11227	10274	13593	12825	9002	8830	6729	13299	11422	11443

Tabel 3: Afvigelse i procent i 2017 i forhold til tiårs-gennemsnittet for 2007-2016.

2017 - over gennemsnit (> 10% afvigelse)	Afvigelse (%)
Sort Glente	+36
Rød Glente	+66
Havørn	+46
Rørhøg	+28
Blå Kærhøg	+24
Steppehøg	+116
Tårnfalk	+46
Lærkefalk	+59
Dværgfalk	+16
Vandrefalk	+38
2017 - tæt på gennemsnit (<10% afvigelse)	Afvigelse (%)
Spurvehøg	+10
Musvåge	-8
Fiskeørn	-3
2017 - under gennemsnit (>10% afvigelse)	Afvigelse (%)
Hvøpsevåge	-54
Hedehøg	-65
Duehøg	-35
Fjeldvåge	-65
Aftenfalk	-80
2017 - alle arter samlet	-0,2

Aftenfalk ses årligt på forårstrækket, men i varierende antal. Aftenfalk han 16. maj 2017. Foto: Knud Pedersen.

Fiskeørn på træk ved Nordstrand 5. maj 2017. Foto: Knud Pedersen.

Sjaggerflok med Det Grå Fyr i baggrunden 16. januar 2017. Foto: Knud Pedersen.

Knud og Inge Pedersen ved Center for trækfugle under Fuglefestivalen 12. maj 2017. Foto: Skagen Fuglestation.

Øvrige - mere bemærkelsesværdige arter

De tre talrigeste noterede arter i første halvår af 2017 blev Sortand (80.455), Sule (27.174) og Bog/Kvækkerfinke (22.640).

Forårstrækket af lommer følges altid med stor interesse i Skagen. Det gælder især de eftertragtede observationer af de fåtallige arter Islom og Hvidnæbbet Lom. Foråret 2017 svigtede heller ikke på denne front med henholdsvis 32 Islom og 5 Hvidnæbbet lom. Største dag for Islom blev 12. maj med 6 fugle. Langt det største lomtræk gælder dog Rødstrubet Lom. I alt 15.402 blev registreret i første halvår. Halvdelen (7710) blev noteret i maj med største trækdag 9. maj (1682).

Andelen af Sortstrubet Lom var som altid beskedent med blot 131 fugle, hvilket udgør 0,9% af det samlede lomtræk. Flest blev set i maj (89) med største dag 15. maj (8).

Skagen er kendt som det bedste sted for Mallebuk i Danmark. Det meste af foråret optrådte arten i beskedent antal i forhold til normalen. Først i juni blev der registreret dagscifre på over 100 fugle og suverænt største dag blev 27. juni (1931).

Af mere usædvanlige stormfugle blev der set Sodfarvet Skråpe 30. januar og hele 14 Almindelig Skråpe i juni - heraf 26. juni (5). Den mest uventede og overraskende

havfugleobservation var dog en Stor Stormsval, som 10. marts rastede i revet i over en time. Det var blot det andet danske fund af Stor Stormsval i marts - det første var fra 3. marts 1942, hvor en afkræftet fugl blev indfanget ved Silkeborg!

Forekomsten af Sule var igen markant. I alt 27.174 fugle blev noteret i første halvår. Arten optrådte talrigest i marts (12.400) og største dag blev 19. marts (1500). Hele 11 Topskarver trak forbi Grenen 31. januar. Yderligere observationer af Topskarv fordelte sig med 6 i marts, 5 i maj og 1 i juni. Arten er fra og med 2017 ikke længere på SU-listen i Nordjylland.

Hvid Stork blev set på 10 datoer i løbet af foråret. Den første 4. april - de øvrige i maj med den sidste 22. maj og givetvis med nogle gengangere. Flest 18. maj (3). Sort Stork blev ikke observeret i 2017.

Turteldue er blevet en sjælden trækgæst om foråret i Skagen og blot to fugle blev noteret - henholdsvis 18. maj og 26. maj. Derimod optræder de "hvide hejrer" hyppigere og hyppigere. Det blev til tre fund af Silkehejre og mindst otte Sølvhejre. Pomeransfugl blev noteret 17. maj (1), 23. maj (1) og 31. maj (2).

Trædkæker blev set 16. maj og 25. maj - begge på Grenen. Der var betydelige trækbevægelser af Alk i januar med

i alt 15.715 fugle. Største dag blev 27. januar (5280). Lomvie var mere fåtallig med en sum på 5347 - heraf 4250 i januar, mens Søkongeblot blev noteret med en enkelt fugl 13. januar.

Første Almindelig Kjøve blev set 21. marts, hvilket er ca. en uge tidligere end normal ankomst. Arten optrådte i beskedent antal hele foråret og summen blev på i alt 198 fugle med største dage 4. maj (8) og 13. maj (8) - det er en betydeligt lavere både årssum og største dagssum end set op til årtusindeskiftet, hvor dagscifre på op til 50 fugle var årlige. Til gengæld optræder Storkjøve nu langt hyppigere end tidligere. Summen på 117 fugle i første halvår var en markant ny rekord. Fundene fordelte sig med januar (5), marts (3), april (52), maj (24) og juni (32). Største dag blev 28. april (17). Mellemkjøve optrådte som vanligt i beskedent antal med fire fund fordelt på datoerne 26. april, 4. maj, 31. maj og 21. juni. Lille Kjøve blev set 23/5 ved Grenen og 26/5 ved Højen - begge adulte.

Af mere usædvanlige mågeobservationer kan nævnes to fund af Hvidvinget Måge henholdsvis 23. april (2K) og en langtidsstationær 3K 14. maj - 22. juni. Kaspisk Måge blev set raste på Grenen på datoerne 16. maj (imm.), 23. maj (3K) og 1. juni (2K) - nok 3 forskellige fugle. Der var en enkelt observation af Sorthovedet Måge fra Grenen 16. maj (imm.). Forårets første Fjordterne (4. april) var tidlig. Arten optrådte først dagligt fra 15. april. Trækket kulminerede ultimo april til medio

Ringdrossel ses hyppigt på forårstrækket i april-maj. Ringdrossel han 30. april 2017. Foto: Knud Pedersen.

maj med største dag 4. maj (2192). Rovterne er en årlig, men sjælden forårgæst i Skagen. Eneste observation var 31. maj, hvor to fugle trak øst ved Grenen.

Som nævnt tidligere i dette afsnit blev de talrigest noterede spurvefugle Bog-/Kvækkerfinke (22.640). Det er ikke nogen specielt imponerende forekomst set i relation til de rigtig gode finkedage med op til 100.000 fugle. Af mere usædvanlige spurvefuglearter skal nævnes følgende observationer: Pirol 16 fund fordelt på 12 datoer med mulighed for gengangere i perioden 11. maj - 24. juni. Største dage 18. maj og 28. maj med tre fugle. Biæder havde en god forekomst med mindst 31 fugle 13. maj - 6. juni. En flok på 14 fugle 27. maj er ny dagsrekord for arten i Skagen. En Drosselrørsanger sang ved Skarvsøen 14. - 15. maj, og der var syngende Lundsanger ved Nordlysvej 17.-18. juni. Rødtoppet Fuglekonge havde et lidt svagt forår med blot to fugle i marts. En enkelt syngende Nordlig Blåhals på Grenen 12. maj bekræfter den negative udvikling for arten som forårstrækgæst i Skagen. Samtidig kan man undre sig over, at der endnu ikke er sikre fund af Sydlig Blåhals i selve Skagensområdet, da racen yngler så tæt på som ved Elling Strandenge nord for Frederikshavn. Forekomsten af Lille fluesnapper var fin med 21 fugle i perioden 7. maj - 3. juni. Rosenstær blev iagttaget på trækforsøg over Grenen 3. og 6. juni. En Gulhovedet Gul Vipstjert han rastede på markerne ved Stald Grenen 10. maj. Den Storpiber som rastede på Grenen i december 2017 blev også set på stedet 2. januar 2018. Det blev et meget dårligt forår for Lapværpling med kun fem fugle noteret 19. marts - 4. maj. Ingen fund af Hortulan dokumenterer, at arten har det rigtig skidt i Skandinavien. Foråret 2017 blev således det første år uden observationer af Hortulan i Skagen i årene fra 2000 og frem.

Det blev ikke et stort forår for meget sjældne fugle i Skagen. Der er således blot følgende dokumenterede fund af SU-listede arter: Stor Skrågeørn adult 14. - 16. marts (G) og 2K 26. - 28. april (G), Sorthovedet Gul Vipstjert 1 han, Grenen 7. og 9. juni (G), Citronvipstjert 1 hun, Grenen 14. maj (G) og endelig blev en Hætteværpling han ringmærket på Grenen 3. juni (G).

Observationer andet halvår

Havfugle

Den primære feltornitologiske aktivitet i andet halvår var som tidligere år fokuseret på havfugletællinger fra Grenen. Under østlige vinde i oktober-november blev der også observeret fra Nordstrand, da havfugletrækket i denne vindretning ofte ses bedst herfra. Der har stort set været daglig dækning af trækket i hele perioden fra juli til december. På dage hvorfra der foreligger reelle optællinger af trækket for havfugle som Mallemuk, Sule, Ride, Alk og Lomvie er disse anvendt frem for de estimerede antal, som figurerer på DOFbasen.

Heller ikke i efteråret 2017 artede vejrforholdene sig specielt gunstigt i forhold til at skabe grundlag for større forekomster af pelagiske fuglearter. Således var der meget få dage med hårde vinde fra den vestlige sektor i august, september og oktober, hvor chancerne for at presse et større antal af stormfugle og kjover ind i Nord-søen og Kattegat ellers er til stede.

Sule (52.012) blev igen topscorer som talrigest noterede art i andet halvår. Største dage blev 5. oktober (1741), 22. september (1610) og 25. september (1289). Mediandatoen for forekomsten var 5. oktober og det svarer til tidligere år. Næst hyppigste art var Sortand (27.527) med største dag 25. oktober (4040). Alk (27.310) var tredjehyppigste art, hvor langt hovedparten (19.935) blev noteret i oktober med største dag 27. oktober (4101), som også blev median dato for alkenes indtræk til Kattegat.

Det blev et efterår på det jævne for Mallemuk (4470) med flest i august (2565) og største dag 22. august (768). Blot otte Sodfarvet Skråper blev set i perioden 21. august – 20. november - det er den laveste efterårsforekomst i de seneste ti år. Almindelig Skråpe (7) var på et mere normalt niveau og de seks af fuglene blev typisk set i august med en efternøler 29. oktober. Der blev set to stormsvale i efteråret - en Lille Stormsvaler trækken- de mod nordvest 13. september og en Stor Stormsvaler rastende 12. oktober.

Foråret var rekordår for Storkjove, og det blev efteråret også. Arten fortsatte med at optræde i hidtil uset antal gennem det meste af andet halvår. I alt 1.841 Storkjo- ver blev talt med følgende månedsfordeling - juli (224), august (972), september (123), oktober (453), novem- ber (52) og december (17). Største dag blev 7. august

(183). Dagsrekorden fra 1. september 2002 (330) blev dog ikke slået, men havde vi haft dage med kuling fra vestlige retninger i september var rekorden givetvis blevet større.

Derimod var det endnu et dårligt efterår for Almindelig Kjove. Sølle 89 fugle blev det til, og det dokumente- rer meget godt den markante bestandsnedgang på ca. 80%, som er beskrevet specielt for De Britiske Øer si- den 1980'erne. Største dag blev 29. juli (6) og sidste fugl blev set 12. oktober. Den første 1K blev set allerede 11. august og det er den hidtil tidligste forekomst af en ju- venil fugl i Skagen.

Mellemkjove havde også et dårligt efterår med blot tre fund - henholdsvis 21. juli, 7. august og 21. oktober og skuffende var Lille Kjove totalt fraværende dette efterår.

Ride (19.663) havde et pænt efterår med flest fugle i no- vember (11.535). Største dag blev 12. november (3249). Forekomsten af lomvie (4403) var mere på det jævne og største dag blev 18. oktober (637).

Blandt observationer af andre mere usædvanlige hav- fugle skal nævnes: En Kongeederfugl 8. november (1K hun) rastede kortvarigt ved Grenen og trak herefter ind i Kattegat. Det er blot det sjette fund af Kongeederfugl i Skagen og det første siden oktober 1999. Islom (19) med august (1), oktober (10) og november (8). Hvidnæbbet Lom (7) med meget koncentreret forekomst i dagene 21. – 23. oktober. Topskarv blev set på Grenen 14. august, 22. august og 12. september. Endvidere en rastende på den nye ydermole i Skagen Havn 22. august.

Sabinemåge blev set trækkende 8. oktober (1K) og ra- stende 28. oktober (1K). Lunde (4) fordelt på datoerne 5. oktober (2), 8. oktober og 9. oktober. Søkonge (15) i perioden 19. oktober -18. november.

Der er følgende dokumenterede fund af SU-havfugle fra andet halvår: I perioden 4-24. november rastede en udfarvet han af Amerikansk Sortand (G) i Skagerrak sammen med Sortænder. 8. oktober rastede en ikke helt udfarvet fugl (4K+) Sortbrynet Albatros (G) i ca. en time ved Grenen, før den trak nordvest ud i Skagerrak. Denne fugl var set første gang ved den svenske vestkyst 4. oktober efterfulgt af observationer ved Nordsjællands kyst 5. – 6. oktober og Djursland 6. oktober, før den til sidst passerede Grenen - et skoleeksempel på den såkaldte "havfuglekarrusel" i Kattegat, hvor vinddrevne hav-

Havet ved Grenen er opholdssted for mange rødstrubede lommer en stor del af året. Rødstrubet Lom 1K, Grenen 5. november 2017.
Foto: Knud Pedersen.

Når der er vand i Grenens strandsøer om efteråret er der chance for at se rastende Odinshane. Odinshane 1K, Grenen 15. september 2017.
Foto: Knud Pedersen.

fugle først rammer den svenske vestkyst, vender i bunden af Kattegat og trækker nordpå og passerer Grenen, før de når tilbage til Skagerrak og Nordsøen. Endvidere observeredes en Atlantisk/Scopolis Skråpe (U) ved Grenen på dagene 13. august og 15. august. Fuglen blev videofilmet 15. august, og her ses en meget lys hånd på fuglens underside, som kunne pege på en Scopolis Skråpe. Rastende Balearskråpe er godkendt fra Grenen 27. – 28. august. En Polarlomvie blev set trække forbi ved Nordstrand og efterfølgende rastende ved Grenen 22. oktober (U).

Øvrige - mere bemærkelsesværdigede arter

En flok på hele 14 Sølvhejrer trak mod sydvest over Skagen by om aftenen den 9. september. Ellers havde en Sølvhejre opholdt sig i Reservatet i perioden 1. juli – 2. august. Et overraskende ”byfund” var også den unge Nordisk Lappedykker, som rastede i den nye regnvandssø ”Guldmajsøen” i nordbyen 24. oktober.

Det blev ikke det store vadefugleår på Grenen, da der i juli-august manglede gode strandsøer til at tiltrække

Dvergvarling er efterhånden blevet en regelmæssig trækhest om efteråret. Dvergvarling, Jennes Sø 9. oktober 2017. Foto: Knud Pedersen.

rastende vadefugle. En ung tillidsfuld Odinshane som rastede i perioden 11. – 23. september var dog en populær fugl blandt fuglefotograferne. Der blev set Sorthovedet Måge på Grenen 12. juli (imm.) og 30. august (2K). Efterårets første Kaspisk Måge sås 30. august (2) og september blev bedste måned med observationer på syv datoer og vel ca. 10 fugle. Heraf en kending fra sidste efterår i form af en polsk farvemærket fugl. Den blev aflæst som 1K på Grenen første gang 17. september 2016 og nu som 2K samme sted 12. september 2017. De øvrige observationer af Kaspisk Måge var fordelt med oktober (3), november (1) og december (1).

Af mere usædvanlige spurvefugle kan nævnes følgende: Hvidbrynet Løvsanger 23. september Grenen, 30. september 1 ringmrk. Bøjlevejen, 5. oktober Grenen og endelig 6. oktober Skagen Klitplantage. Rødtoppet Fuglekonge sås 15. oktober ved Højen Fyr og 17. oktober i Batteriskoven, mens op til 2-3 langtidstationære fugle holdt til ved Sylviastien på Grenen 3. november – 15. december og 1 ringmrk. på Grenen 2. november. En Lille Fluesnapper blev set i Skagen by 16. september.

I juli bemærkedes en mindre invasion af Hvidvinget Korsnæb med op til 21 fugle noteret på trækforsøg på Grenen 14. og 26. juli. Herefter klingede invasionen ud med få fugle i august (4), september (6), oktober (3) og november (3). Efteråret bød på markante invasioner af Stor Korsnæb, Gråsiskan, Hvidsiskan og en lille invasion af Krognæb. For Stor Korsnæb blev summen af fugle

pr. dag på 872 i perioden 24. september – 23. december. Der er helt sikkert en del gengangere i materialet, da især vandpytterne på P-pladsen ved Den Tilsandede Kirke i Skagen Klitplantage var et yndet samlingssted for tørstige korsnæb- og ivrige fuglefotografer - gennem hele invasionen. De tre største dage var 13. oktober (57), 17. oktober (51) og 5. november (60).

Gråsiskan optrådte talrigt fra midten af oktober og året ud. Største dag blev 30. oktober med 920 på træk ved Grenen, hvor mange tusinde fugle var i omløb i hele perioden. Hovedparten var Stor Gråsiskan, men der var også et mindre indslag af Lille Gråsiskan. Mange Gråsiskener blev fanget og ringmærket, men denne del af forekomsten omtales nærmere under afsnittet om ringmærkning. Der var også et pænt indslag af Hvidsiskener i denne invasion. De første blev ringmærket 3. november (4), men først fra slutningen af november var arten daglig - specielt i fyrhaven ved Det Grå Fyr, hvor der var udlagt foder. Hele december sås dagligt 3-6 Hvidsiskener sammen med Gråsiskener i fyrhaven, men også ved foderpladser i nordbyen blev Hvidsiskan set ved flere lejligheder. Der blev ringmærket omkring 20 i området i november-december, og skønnet har der været mindst 30 forskellige fugle.

Fra midten af oktober 2017 blev der meldt om invasionsagtige forekomster af Krognæb ved flere kystnære lokaliteter i det nordlige og mellemste Sverige. Erfaringsmæssigt fra tidligere invasioner var der gode chan-

En markant invasion af Stor Korsnæb fandt sted i efteråret. Her en tørstig Stor Korsnæb hun, Skagen Kliiplantage 18. oktober 2017. Foto: Knud Pedersen.

Snespurv er en karakterfugl på Grenen i det sene efterår. Grenen 31. oktober 2017. Foto: Knud Pedersen.

cer for, at der kunne dukke Krognæb op i Skagen. Dette kom også til at holde stik, da en hunfarvet Krognæb blev set på trækforsøg og rastende på Grenen 3. november (G). Herefter blev der på Grenen set tre hunfarvede Krognæb 5. november (G) og to hunfarvede 6. november (G). Der er formodentlig tale om gengangere fra dag til dag, men tre forskellige fugle er med sikkerhed konstateret. Noget overraskende blev der igen set to hunfarvede Krognæb på Grenen 2. december (G) - det første

decemberfund fra Skagen. Dværgværpling - nu ikke længere SU-art - blev set på Grenen 22. - 23. september og igen 12. - 14. oktober. Endvidere kunne en tillidsfuld og stationær Dværgværpling nydes af mange ved Jennes Sø 9. - 10. oktober.

Ynglefugle

2017 var sidste år for det landsdækkende DOF ynglefugleprojekt Atlas III. Der har været en meget fin dæk-

ning af samtlige Atlaskvadrater i Skagen området, og nu ser vi frem til at se de bearbejdede resultater af indsatsen.

Et bemærkelsesværdigt forhold i ynglesæsonen 2017 skal omtales nærmere i dette afsnit.

For mange af de lokale ynglefugle på Grenen, som ruger på jorden i vådområderne og andre steder lavt i terrænet blev sommeren 2017 et år med meget lav ynglesucces. Der er blevet registreret usædvanlig få kuld af Gråstrubet lappedykker, Grågås, Gråand og Blishøne og ingen af områdets tre tranepar fik unger på vingerne. Værst gik det dog ud over kolonien af Skarver i Skarvsøen ved Nordstrand. Af de knap 250 par, som havde etableret sig og lagt æg i starten af foråret, fik kun 5-6 par flyvefærdige unger. Årsagen til denne manglende ynglesucces var voldsom prædation fra ræv. Ved flere lejligheder i maj blev en ræv observeret under plyndring af skarvredere. Den havde specialiseret sig i at kravle op i de normalt rævesikre buske i Skarvsøen og systematisk tømme rederne for indhold af æg eller unger. Selv reder som var placeret i buske midt ude i søen kunne ikke vide sig sikre for rævens angreb. Det er første ynglesæson siden skarvkolonien blev etableret i 2010, at en ræv har optrådt på denne måde. I samarbejde med Aarhus Universitet havde Skagen Fuglestation ellers startet et projekt, som gennem kortlægning af rederne og regelmæssige tællinger skulle dokumentere ynglesuccesen i Danmarks nordligste skarvkoloni. Dette projekt kunne ikke gennemføres som planlagt på grund af de specielle omstændigheder med den uventede prædation af ræv i kolonien.

Det er nærliggende at antage, at ræven(e) også har præderet reder og ungekuld af lappedykkere, gæs, ænder, Blishøns og Trane i større omfang end normalt. Tilsyneladende havde det lokale ynglepar af Rørdrum på Grenen held til at undgå ræveangreb. I hvert fald var der ivrig yngleaktivitet gennem hele foråret og i maj måned var fuglene meget synlige i forbindelse med fourageringstogter fra yngleterritoriet i rørskoven ved "Verdens Ende" til vådområderne i Reservatet.

I forbindelse med efterårets store invasion af Gråsisken sås adskillige Hvidsisken. Denne fotograferet i haven ved Det Grå Fyr 10. december 2017. Foto: Knud Pedersen.

Ringmærkning 2017

Af Morten Jenrich Hansen og Michael Ancher, ringmærkere ved Skagen Fuglestation

Under licens fra Ringmærkningscentralen, Statens Naturhistoriske Museum gennemførte Skagen Fuglestation en række ringmærkningsaktiviteter i 2017. Med de fysiske rammer på plads for fuglestationen blev aftalen med Ringmærkningscentralen, at al ringmærkning på Grenen samledes under styring af fuglestationens leder. Det betød, at data fra ringmærkning ved Heden ud for Nordstjernevej udført af A-licens indehaver Michael Ancher kom med under Skagen Fuglestations data. Michael Ancher har gennem en årrække selvstændigt ringmærket i området.

På fuglestationen var bemanningen ud over den helårsansatte stationsleder med A-licens en fast A-licens ringmærker i perioden fra 1. marts til 1. december. En uge i foråret og to uger i efteråret, hvor den faste ringmærker var fraværende, blev dækket af vikarer med A-licens. Derudover var en række ringmærkere med X- eller C-licens under oplæring og deltog i arbejdet i kortere eller længere perioder. Både forår og efterår var

to lokale nordjyder under oplæring jævnligt med et par dage ad gangen i forbindelse med weekend eller ferie. I sensommeren var både en tysk og en schweizisk biolog gennem en måned i oplæring, mens en dansk biolog havde mulighed for at være i oplæring fra sommer til sæsonafslutningen i udgangen af november. I oktober var der yderligere bemanning på fuglestationen med en erfaren svensk ringmærker.

Realdania Byg gav igen tilladelse til at benytte de gamle fyrehaver til ringmærkningen, mens Frederikshavn Kommune og Naturstyrelsen Vendsyssel gav tilladelse til ringmærkning på de øvrige benyttede arealer på Grenen. Der blev benyttet net og stænger doneret af Danmarks Ringmærkerforening til hovedaktiviteterne, mens Skagen Fuglestation selv havde anskaffet lydudstyr, lygter og ketcherer til øvrige fangster. Ud fra erfaringerne i 2015 og 2016 med ringmærkning i fyrehaverne blev intensiteten af ringmærkning på den lokalitet nedtrappet og et område længere ude på Grenen blev valgt

som hovedområdet for ringmærkningen. Området er et varieret habitat i rimmer/dobber landskabet ved sydøst hjørnet af den gamle strandengssø. Der var således mulighed for netplaceringer i både røskov, lavt krat med havtorn og højere buske/træer domineret af pil og birk. Som tidligere år var der god hjælp fra Naturstyrelsen Vendsyssel og frivillige fra fuglestationens venneforening til etablering og vedligehold af de nye netbaner.

Ringmærkningen med brug af spejlnet foregik dagligt i området på Grenen og i Fyrhaverne i perioden fra første uge af marts til slutningen af november. Kun dage, hvor vejrforhold som vedvarende regn eller blæst på mere end 12 m/s forhindrede brug af spejlnet, blev undtaget fra fangst. Proceduren var at starte i området på Grenen en halv time før solopgang og forsætte til mellem kl 10 og kl 11. I første halvår var der 172 netmeter til rådighed og det blev i efteråret udvidet til 210 netmeter. Afhængig af vindstyrke og vindretning var der dog dage, hvor ikke alle net kunne benyttes. Dette gælder specielt først og sidst på året, hvor træer og buske var uden løv og vindeksponeringen derfor var høj. Der var således betydelig variation gennem året i antal netmetertimer benyttet pr dag.

Efter afslutning af morgenmærkningen på Grenen flyttedes ringmærkningsaktiviteten til de gamle fyrehaver, hvor der blev holdt net åbne et par timer midt på dagen i forbindelse med formidling af ringmærkning for gæster til Centeret for Trækfugle ved Skagen Grå Fyr. I første halvår blev der benyttet 30 netmeter og i andet halvår udvidet til 70 netmeter. I lighed med mærkningen på Grenen blev der undladt opsætning af spejlnet på

dage med vedvarende regn eller kraftig blæst. I efteråret blev spejlnet i fyrehaverne dog benyttet fra morgenstunden på enkelte dage med vindstyrker over 12m/s, hvor ringmærkningen på Grenen var opgivet pga vindeksponeringen, mens net i fyrehaverne var bedre beskyttede mod vind.

Området ved Nordlysvej/Heden blev gennem året mest benyttet i forbindelse med weekend ophold fra fredag til søndag. I perioden 1. maj til 28. august gennemførtes et standardiseret ringmærkningsprogram for monitorering af områdets ynglefugle. Projektet kaldes Constant Effort Site (CES) efter et britisk koncept. Med 100 netmeter på faste placeringer mærkes der seks timer en morgen i hver 10-dages periode – i alt 12 fangstdage. Data fra dette projekt er behandlet af Henning Ettrup og publiceres i en separat artikel. Projektet afsluttes i 2017, da området indgår i naturplejen under LIFE projektet og der er sket så omfattende rydning af uønsket trævækst, at der ikke længere kan sammenlignes med tidligere års fangster. Uden for CES perioden blev netplaceringerne brugt uden standardisering og fra november og året ud, blev der ved et net brugt lydafspilning af Gråsiskens.

Blandt årets ringmærkningsaktiviteter på fuglestationen blev der forsøgt natfangst af terner tre gange i løbet af august. Det foregik ved opsætning af to net i strandkanten ved Kattegat lige øst for Skagen Grå Fyr. Desværre lykkedes det ikke med lyd til lokke terner ind til stranden. Disse erfaringer vil gøre, at forsøget på ternefangst næste år vil foregå længere ude mod Grenens spids eller ved Nordstrand.

Michael Ancher og Henning Ettrup med kinesisk ringmærket Gråsiskens, 24. december 2017. Foto: Knud Pedersen.

Morten Jenrich Hansen tæller ynglepår af Skarv ved Skarvsøen 13. april 2017. Foto: Knud Pedersen.

Midt på sommeren blev et kuld på fem Landsvaleunger ringmærket i deres rede under taget af centrets cafe. Det blev eneste ringmærkning af unger i 2017.

I efteråret blev der på 12 nætter uden måneskin gået ture rundt på Grenen med lygte og ketcher. Det gav fangst af arter som Strandskade, Skovsneppe, Bjerglærke og Snespurv. Alle arter, der sjældent flyver i de spejlnet, der typisk står i ly af vegetation.

Skagen Fuglestation bidrog i foråret med indsamling af blodprøver fra 120 langdistancetrækkende småfugle til analyse for West Nile Vira. Til hjælp og instruktion omkring prøvetagning var Niels Krabbe fra Københavns Universitet med til fire morgeners ringmærkning på Grenen i maj. Af de 120 blodprøver fra Skagen viste analyser fra Statens Seruminstitut, at 7% havde spor af antistoffer, og disse fugle har altså på et tidspunkt båret sygdommen.

Table 1: Samlet ringmærkning ved Skagen Fuglestation 2017

Art	1. HALVÅR				2. HALVÅR				ÅRSTOTAL			
	Nord-lysvej	Fyr-haver	Grenen	Sum	Nord-lysvej	Fyr-haver	Grenen	Sum	Nord-lysvej	Fyr-haver	Grenen	Sum
Ringdue	1			1					1			1
Gøg						1		1		1		1
Vandrikse							1	1			1	1
Strandskade							1	1			1	1
Skovsneppe			1	1		2		2		2	1	3
Spurvehøg	8	2	13	23					8	2	13	23
Stor Flagspætte	1			1	7		3	10	8		3	11
Rødrygget Tornskade	3	1	13	17			1	1	3	1	14	18
Skovskade	3		4	7	3			3	6		4	10
Topmejs	1	2	7	10	4	1	3	8	5	3	10	18
Sortmejs	5		1	6	12		3	15	17		4	21
Blåmejs	249		37	286	26	9	62	97	275	9	99	383
Musvit	86		15	101	47	10	44	101	133	10	59	202
Bjerglærke							8	8			8	8
Skægmejs			1	1			11	11			12	12
Græshoppe-sanger			1	1							1	1
Sivsanger			1	1							1	1
Kærsanger			14	14			8	8			22	22
Rørsanger			35	35		3	69	72		3	104	107
Gulbug			20	20			6	6			26	26
Landsvale						6	1	7		6	1	7
Hvidbrynet Løvsanger					1			1	1			1
Skovsanger	1		6	7					1		6	7
Gransanger	40	2	140	182	47	9	104	160	87	11	244	342
Sibirisk Gransanger							1	1			1	1
Løvsanger	124	2	306	432	71	6	81	158	195	8	387	590
Hålemejse	16		58	74	10		9	19	26		67	93
Gærdesanger	7	4	63	74	7	2	34	43	14	6	97	117
Tornsanger		1	50	51	2	17	90	109	2	18	140	160
Havesanger	2	1	37	40	2	7	15	24	4	8	52	64
Munk	12	1	83	96	9	2	82	93	21	3	165	189
Fuglekonge	62		19	81	181	10	131	322	243	10	150	403

Art	1. HALVÅR				2. HALVÅR				ÅRSTOTAL			
	Nord-lysvej	Fyr-haver	Grenen	Sum	Nord-lysvej	Fyr-haver	Grenen	Sum	Nord-lysvej	Fyr-haver	Grenen	Sum
Rødtoppet Fuglekonge							1	1			1	1
Træløber	2		1	3	11	2	9	22	13	2	10	25
Gærdesmutte	2		32	34	19	19	125	163	21	19	157	197
Rødhals	65		143	208	55	18	90	163	120	18	233	371
Nattergal			1	1							1	1
Husrødstjert							1	1			1	1
Rødstjert	22	1	23	46	22	5	24	51	44	6	47	97
Grå Fluesnapper	10		7	17	12		13	25	22		20	42
Lille Fluesnapper			6	6							6	6
Broget Fluesnapper	30		18	48	6		11	17	36		29	65
Bynkefugl							1	1			1	1
Sortstrubet Bynkefugl			1	1							1	1
Stenpikker							14	14			14	14
Ringdrossel			1	1							1	1
Solsort	5		22	27	12	15	20	47	17	15	42	74
Sjagger	1		3	4	1	4	2	7	2	4	5	11
Sangdrossel	8		26	34	3	1	6	10	11	1	32	44
Vindrossel	1		5	6	5	26	16	47	6	26	21	53
Jernspurv	19		22	41	14	7	32	53	33	7	54	94
Skovspurv					1		1	2	1		1	2
Skovpiber	7		9	16		1	9	10	7	1	18	26
Engpiber							2	2			2	2
Bjergvipstjert			2	2							2	2
Hvid Vipstjert			1	1		1		1		1	1	2
Bogfinke	39	1	31	71	19	3	16	38	58	4	47	109
Kvækkerfinke	3		3	6	1	4	14	19	4	4	17	25
Grønirisk	5			5	3	15	15	33	8	15	15	38
Stillits							1	1			1	1
Grønsiken	7		4	11	1		4	5	8		8	16
Bjergirisk							3	3			3	3
Gråsisken	9		26	35	307	162	587	1056	316	162	613	1091
Hvidsisken					8	12	7	27	8	12	7	27
Lille Korsnæb			3	3	10		10	20	10		13	23
Karmandompap			1	1							1	1
Dompap	7		2	9	3	1	30	34	10	1	32	43
Kernebider			4	4							4	4
Snespurv							2	2			2	2
Gulspurv	8		2	10	8		12	20	16		14	30
Rørspurv			22	22			94	94			116	116
Hætteværling			1	1							1	1
Sum	871	18	1347	2236	950	381	1940	3271	1821	399	3287	5507

Der kan ikke sammenlignes direkte med de ringmærkningstal fra tidligere år, der hidtil er publiceret i årsrapporterne Nordjyllands Fugle og Fugleåret. De store forandringer i benyttede lokaliteter og inddragelsen af data fra Nordstjernevej/Heden ændrer helt grundlæggende materialet.

Af mærkninger i første halvår kan nævnes, at der i de første måneder var rester af sidste efterårs invasion af Nordlig Halemejsje. I alt blev 74 nye Halemejsjer blev ringmærket. De fire hyppigst mærkede arter i foråret blev Løvsanger (432), Blåmejsje (286), Rødhals (208) og Gransanger (182).

Athena V. Jensen og Johan Frölinghaus i ringmærkningslaboratoriet. Foto: Skagen Fuglestation.

Morten Jenrich Hansen med ringmærket Hætteværbling, 3. juni 2017. Foto: Knud Pedersen.

Blandt de arter, der er mere usædvanligt at fange, kan nævnes Skovsneppe (1), Græshoppesanger (1), Nattergal (1), Lille Fluesnapper (6), Sortstrubet Bynkefugl (1), Ringdrossel (1), Bjergvipstjert (2) og Karmindompap (1). Af disse er antal af Lille Fluesnapper flot og kom i dagene ved månedsskiftet maj/juni.

Endelig kan det nævnes, at årets eneste sjældenhed blandt de mærkede fugle blev en han Hætteværbling. Den blev fanget på Grenen den 3. juni og fremvist til glæde for de tilstedeværende fuglekiggere den morgen. Fundet er godkendt af Sjældenhedsudvalget og er den anden Hætteværbling ringmærket på Grenen. Den første er ringmærket 28. maj 2007, mens der i alt nu er fem fund af arten i Skagen.

Fra andet halvår kan det bemærkes, at der ingen store bevægelser af mejser var. Sortmejsje og Blåmejsje er ellers normalt blandt de hyppigst mærkede arter om efteråret. Til gengæld blev det et rekordår for Gråsirken, der suverænt blev nr. 1 på årets ringmærkningsliste. Langt de fleste af disse kunne bestemmes til racen Stor Gråsirken. De seks hyppigste ringmærkede i efteråret blev Gråsirken (1056), Fuglekonge (322), Gærdesmutte (163), Rødhals (163), Gransanger (160) og Løvsanger (158). Af lidt mere fåtallige ringmærkningsarter i efteråret kan nævnes Gøg (1), Strandskade (1), Skovsneppe (2), Bjerglærke (8), Hvidbrynet Løvsanger (1), Sibirisk Gransanger (1), Hvidsirken (27) og Snespurv (2). Antallet af Hvidsirken er rekord for Skagen og faldt sammen med det ekstraordinært store antal Gråsirken, der kom i årets sidste måneder.

I tabel 2 over antal fugle, der er genfanget som egenkontrol, er de fleste fugle, der er blevet i ringmærkningsområderne i flere dage. En mindre andel er fugle, der er flyttet mellem Grenen, Fyrhaverne og Nordlysvej. Endelig er der enkelte individer blandt arterne Blåmejsje, Musvit, Halemejsje, Gærdesanger, Tornsanger, Munk, Rødhals, Solsort og Gulspurv, der er genfanget i samme områder efter ringmærkning i tidligere år. Datamaterialet er dog så tyndt, at der endnu ikke kan laves fornuftige statistiske analyser på det, men det er håbet, at der over en længere årrække kan samles materiale, der belyser fuglenes opholdstider og benyttelse af de forskellige lokaliteter.

Blandt genfangster var der en række fugle mærket i udlandet. Fra foråret drejede det sig om en Gransanger ringmærket i Holland syv dage før aflæsningen den 2.

Tabel 2: Genfangster af ringmærkede fugle

Art	Antal egenkontrol
Vandrikse	1
Rødrygget Tornskade	1
Topmejsje	22
Sortmejsje	3
Blåmejsje	74
Musvit	76
Rørsanger	4
Gransanger	30
Løvsanger	3
Halemejsje	9
Gærdesanger	47
Tornsanger	51
Havesanger	3
Munk	1
Fuglekonge	38
Træløber	6
Gærdesmutte	15
Rødhals	62
Rødstjert	2
Grå Fluesnapper	2
Solsort	17
Sangdrossel	1
Jernspurv	8
Gråsirken	14
Hvidsirken	8
Dompap	7
Gulspurv	25
Rørspurv	3
Sum	533

april. En Blåmejsje mærket i Sverige i 2016 blev aflæst 11. marts. En adult Bogfinke mærket i Belgien i 2014 blev aflæst 31 marts.

I efteråret blev der blandt de mange Gråsirkner aflæst to stk. ringmærket tidligere på efteråret i Sverige. Årets mest bemærkelsesværdige genfangst stod Michael Ancher dog for, da der 24. december blev aflæst en Stor Gråsirken med en ring fra den kinesiske ringmærkningscentral i Peking. Det er første gang nogensinde, at en fugl ringmærket i Kina er genfundet i Danmark! Netop for Gråsirken er der dog enkelte andre genmel-

dinger af individer mellem Nordvesteuropa (Holland, Norge, Sverige og Finland) og Kina. Fuglen aflæst i Skagen var mærket i Heilungkiang nordøst for Peking 3. november 2016. En direkte afstand på 6953 km!

Blandt fugle mærket i Skagen og aflæst andre steder kom der melding om en Musvit mærket 12. juli 2014, der 15. oktober 2017 blev genfanget ved Nidingen, Sverige. En Blåmejsje nåede fra foråret i Skagen 11. marts forbi Hammeren, Sverige 26. september. En Fuglekonge på efterårstræk nåede fra Skagen 21. oktober til Halland, Sverige 28. oktober, hvor den døde efter kollision med et vindue. En anden trækrute går mod sydvest, hvor en Løvsanger fra foråret i Skagen 14. maj på efterårstrækket blev genfanget ved Vlaams Brabant i Belgien 1. september. En gammel Rødhals fra Skagen 10. oktober 2015 endte sine dage i Vestfold, Norge 18. juni, hvor den blev taget af en kat.

Af fugle med farveringe, der kan aflæses på afstand, blev en række måger aflæst fra Havnen og Grenen. Mest Svartbag, Sildemåge og Sølvmåge mærket på Hirshol-

mene eller i Norge. Den mest interessante aflæsning stod Knud Pedersen for, da han 12. september fandt en 2K Kaspisk Måge med rød farvering fra Polen. Det viste sig at være samme individ, der som ungfugl stod på Grenen den 17. september 2016. Et godt eksempel på, at fugle på træk kan optræde de samme steder omkring samme tidspunkt flere år i streg. Tilsvarende gælder for en finsk mærket Gråkrage med hvid farvering, der overvintrede på Grenen og ankom sidst i oktober 2017 for femte vinter i træk.

Under arbejdet med registreringen af ynglende Skarver i Skarvsøen blev der aflæst to individer med farveringe. Blandt andet en genganger fra de seneste tre ynglesæsoner og oprindelig mærket på Mågeøerne ved Bogense i maj 2011.

Fund af ringmærkede fugle kan indrapporteres via hjemmesiden fuglering.dk, men vi står på Skagen Fuglestation altid til rådighed, hvis man har fundet en ringmærket fugl ved Skagen og har brug for hjælp til rapporteringen.

Athena Valentin Jensen og Anders Brinkmann drøfter artskenedetegn med Morten Jenrich Hansen. Foto: Skagen Fuglestation.

CES-fangster på Skagen i perioden 2012-2017

Af Henning Ettrup, formand for Danmarks Ringmærkerforening

Danmark etablerede i 2004 sit første Constant Effort Site (CES) efter international standard. CES er en metode til overvågning af spurvefuglebestande gennem standardiseret ringmærkning med spejlnet. For yderligere oplysninger henvises til www.bto.org.

Det overordnede formål med CES er at få et mål for de almindelige ynglefugles overlevelse og ungeproduktion. Oplysningerne, der indsamles, gør det muligt at analysere årsagerne til de bestandsændringer, som tilvejebringes af forskellige andre bestandsanalyser såsom DOFs punkttællinger.

CES går ud på at fange og ringmærke på en standardiseret måde, hvor sommeren opdeles i 10-dagesperioder startende den 1. maj (se tabel 1). Der skal fanges én og kun én gang i hver af disse 10-dages perioder. Fangsten påbegyndes ½ time før solopgang, hvorefter der fanges i seks timer. Hindrer dårligt vejr, at hele fangsttiden den enkelte dag kan gennemføres (grundet regn eller blæst), kan fangsten færdiggøres den efterfølgende dag. Er det ikke muligt, må man forsøge sig med en ny dag senere i perioden.

Tabel 1: CES perioderne fordelt på datoer fra maj til august.

Periode	Startdato	Slutdato
1	01.05	10.05
2	11.05	20.05
3	21.05	30.05
4	31.05	09.06
5	10.06	19.06
6	20.06	29.06
7	30.06	09.07
8	10.07	19.07
9	20.07	29.07
10	30.07	08.08
11	09.08	18.08
12	19.08	28.08

Topmejsje, Skagen Klitplantage. Foto: Knud Pedersen.

Tabel 2: Fangstdatoer i CES Skagen 2012-2017. Blå datoer afviger en dag fra den periode, hvori de er sat (se teksten). Skyggede er perioder, hvor der ikke blev fanget.

Periode	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	09.05	01.05	01.05	01.05	01.05	01.05
2	19.05	10.05	11.05	11.05	15.05	12.05
3	27.05	20.05	21.05	23.05	29.05	25.05
4		31.05	29.05	06.06	05.06	
5	10.06	08.06			11.06+12.06	09.06+10.06
6	23.06	18.06	15.06	20.06	25.06+26.06	23.06
7	03.07		28.06	09.07	02.07+03.07	06.07
8	13.07	10.07	12.07	19.07	10.07	19.07
9	27.07	20.07	29.07	28.07	24.07	29.07
10	06.08	08.08	08.08	08.08	31.07	05.08
11	13.08	17.08	18.08	18.08	14.08	11.08
12	25.08	27.08		28.08	21.08	24.08

CES på Skagen blev etableret i 2012 af Michael Ancher og kører nu i regi af Skagen Fuglestation. Der er fanget på samme lokalitet frem til 2017. Lokaliteten flyttes fra 2018 til et nyt sted på grund af rydning af plantagen, hvor der mærkes, hvilket betyder store ændringer af lokaliteten. Nedenstående databehandling er den første bearbejdning af de indsamlede data, hvorfor der også vil være fokus på det fremadrettede arbejde.

Fangstdatoerne på CES-Skagen fremgår af tabel 2. Som det ses, er der nogle af perioderne, hvorfra der mangler data, ligesom der er perioder, hvor fangstdatoen ikke er i overensstemmelse med den officielle fangstperiode (se tabel 1), men er kommet en dag ind i forrige eller efterfølgende periode (8. og 18. juni 2013 dog to dage). Disse er medtaget for ikke at få for store huller i datamaterialet, og fordi det ikke vurderes at have betydning for en eventuel senere statistisk behandling af materialet.

Materialet indgår i det samlede danske CES-materiale, der tilgår det fælles europæiske projekt.

Materiale

Der er oplysninger om 1796 fangede fugle i CES i perioderne fordelt på 39 arter fanget i årene 2012-2017, hvoraf 1752 blev ringmærket eller var allerede mærket, men blev fanget første gang i CES (tabel 3). 44 fugle blev genfanget i en eller flere efterfølgende perioder i indeværende års CES (se tabel 6).

Spurvehøg 2K, han. Foto: Knud Pedersen.

Tabel 3: Fordelingen af fangede fugle på år og alder.

Art	2012		2013		2014		2015		2016		2017		SUM		Total	Procent 1k
	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad		
Ringdue						2							0	2	2	0,0
Natravn				1									0	1	1	0,0
Stor Flagspætte		1		2									0	3	3	0,0
Spurvehøg		1		4		1				1			0	7	7	0,0
Skovskade		2	1	3	1	1		3				2	2	11	13	15,4
Sortmejs	1	1		1		5	6	3	3		2	2	12	12	24	50,0
Topmejs	1	5	1	5		9	2	5	5	2	1	3	10	29	39	25,6
Blåmejs	1		3	23			1	2			2		7	25	32	21,9
Musvit	18	4	15	44	30	8	13	18	24	18	12	1	112	93	205	54,6
Gulbug							5						5	0	5	100,0
Skovsanger		1					2			1		1	2	3	5	40,0
Løvsanger	8	22	8	35	3	38	21	17	2	11	10	104	52	227	279	18,6
Gransanger	7	29	11	27	13	29	23	24	12	27	11	16	77	152	229	33,6
Halemejs		1					2	1					2	2	4	50,0
Munk		8	2	16	1	6	4	6	2	13		6	9	55	64	14,1
Havesanger		2		2			1	1				1	1	6	7	14,3
Gærdesanger	2	9	1	11		4	6	8		4	1	8	10	44	54	18,5
Tornsanger	10	6	3		1	6	4	3	4				22	15	37	59,5
Fuglekonge				14	2	2		2		4	7	1	9	23	32	28,1
Gærdesmutte				3		1	1	2	1	4		1	2	11	13	15,4
Grå Fluesnapper		3		6		2	2	4	1	2		6	3	23	26	11,5
Rødhals		15	1	22		33	7	34	11	31	3	14	22	149	171	12,9
Lille Fluesnapper								1					0	1	1	0,0
Broget Fluesnapper		2		15		4	1	2		2		17	1	42	43	2,3
Rødstjert		9	3	19	1	15	5	10		8	1	12	10	73	83	12,0
Sangdrossel				3	2	2		8				2	2	15	17	11,8
Vindrossel								1					0	1	1	0,0
Solsort	2	3		10	4	4	1	9			3	4	10	30	40	25,0
Jernspurv	1	9	1	11		4	1	25	1	12		1	4	62	66	6,1
Skovpiber		4		9	1	4		1	1	5		3	2	26	28	7,1
Bogfinke	1	10	1	18	4	10	3	21	4	25	1	5	14	89	103	13,6
Kvækerfinke				1			1	5		4			1	10	11	9,1
Dompap	1	4		5	1	2	3	10		7		2	5	30	35	14,3
Grønirisk		2		3		11		2		4		2	0	24	24	0,0
Gråsisken								1			2		2	1	3	66,7
Grønsisken		4		2		2		2					0	10	10	0,0
Gulspurv	1	2		3		6		2	2	13		2	3	28	31	9,7
Rørspurv				1				2					0	3	3	0,0
Dværgværbling				1									0	1	1	0,0
Sum	54	159	51	320	64	211	115	235	73	198	56	216	413	1339	1752	23,6
Totaler		214		376		276		352		272		272				
Antal arter fanget		27		32		26		34		23		26			39	

Resultater

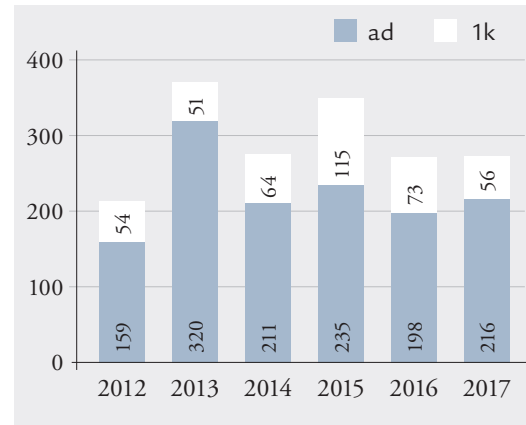
Der er ikke den store forskel i antallet af fangede fugle fra år til år, men man skal være opmærksom på den manglende dækning i flere perioder. Som det fremgår af tabel 3, fanges arterne i meget forskelligt antal, og af de 39 arter, der er fanget, er 22 fanget i et antal færre end 30 fugle, mens kun 5 arter er fanget i et antal på mere end 100 fugle.

Antallet af fangede fugle fra år til år fordelt på juvenile (1k) og voksne (ad) fugle fremgår af figur 1. Flest fugle er fanget i 2013 (371) og færrest i 2012 (213). Knap en fjerdedel af de fangede fugle er ungfugle (1k), men det dækker over stor variation fra art til art og fra år til år. Andelen af ungfugle varierer fra 14 % (2013) til 30 % (2015).

Blandt de hyppigst fangede arter (> 30) varierer andelen af juvenile mellem 6,1 % (Jernspurv) og 59,5 % (Torn-sanger).

Fordelingen af det årlige antal fangede fugle på periode og alder fremgår af tabel 4. Samlet er der fanget flest fugle i periode 1 (353 fugle) og 2 (408 fugle), hvilket primært er gennemtrækkende fugle. Disse to perioder rummer også de største enkelte fangstdage i henholdsvis 2017 og 2013. Færrest er fanget i perioderne 5 (34

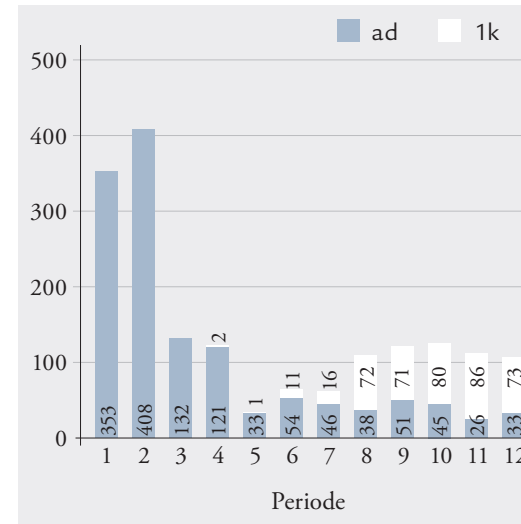
Figur 1: Årlig fangst fordelt på juvenile (1k) fugle og voksne (ad).

fugle), 6 (65 fugle) og 7 (62 fugle), hvor fuglene typisk ruger. Antallet øges igen sidst på sæsonen, når ungfuglene begynder at vise sig.

De første juvenile (1k) fugle fanges i periode 6, bortset fra to juvenile Musvitter og en juvenil Topmejs i henholdsvis periode 4 og 5 (se tabel 5). Herefter øges andelen af juvenile fugle gennem resten af CES-fangsterne.

Figur 2: Antal fangede fugle fordelt på periode og alder (1k og ad) (se tabel 6).

Fordelingen af de fangede arter på perioden, de er fanget, fremgår af tabel 5 og er summeret i figur 2.

Tabel 4: Årlig fangst af mærkede fugle fordelt på periode og alder. De skyggede felter i tabellen, er CES perioder, hvor der ikke er fanget.

Periode	2012		2013		2014		2015		2016		2017		SUM		Total
	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	
1		38		106		78		80		44		7	0	353	353
2		23		73		49		48		66		149	0	408	408
3		21		45		20		13		30		3	0	132	132
4				53		26		21		23			2	121	123
5		4		14						1	11		4	33	34
6		7		9		13	5	14	6	6		5	11	54	65
7		4	2			7		23	6	3	6	11	16	46	62
8		3	4	7	1	29	5	14	15	14	4	5	9	72	110
9		18	24	17	5	11	3	8	12	11	3	6	4	71	122
10		21	22	10	6	10	3	23	5	10	2	6	7	80	125
11		7	6	7	5	14	7	42	3	8	1	8	4	86	112
12		1	8	10	3			21	3	16	6	25	13	73	106
Sum	54	159	51	320	64	211	115	235	72	199	56	216	412	1340	1752
Årssum		213		371		275		350		271		272			

Torn-sanger, han. 24. maj 2017. Foto: Knud Pedersen.

Tabel 5: Fordelingen af arter på periode og alder.

Fortsætter på næste side →

Art	Per 1		Per 2		Per 3		Per 4		Per 5		Per 6		Per 7	
	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad
Ringdue		1		1										
Natravn							1							
Stor Flagspætte											1			
Spurvehøg		3			2		2							
Skovskade		2		4	1				1		2		1	
Sortmejse		1		2	1		1			1	2		1	
Topmejse		3		2	2		6	1			7		1	
Blåmejse		22		3									2	
Musvit		60		10	3	2	4			6	3	5	1	
Gulbug														
Skovsanger				1	1									
Løvsanger		30		125	17		17		3		4		3	
Gransanger		42		52	23		6		2	1	5	6	8	
Halemejse		1							1					
Munk		2		14	10		10		4		4		2	
Havesanger				2	1				2					
Gærdesanger				10	7		6		2				4	
Tornsanger					2		4				1			
Fuglekonge		6		11	2		1							
Gærdesmutte		1		3	2		3				1			
Grå Fluesnapper				2	3		6		2		1			
Rødhals		43		55	16		15		4	2	6	1	6	
Lille Fluesnapper									1					
Broget Fluesnapper		4		22	2		9		2					
Rødstjert		3		27	12		10		1		1		4	
Sangdrossel		8		5	1		1							
Vindrossel		1												
Solsort		10		3	1		3		2				2	
Jernspurv		43		13	3		1					1	1	
Skovpiber		3		9	4		3		2		1			
Bogfinke		25		15	7		7		1	2	5		7	
Kvækerfinke		8		1	1									
Dompap		5		2	1		3		1		5		3	
Grønirisk		13		8	1									
Gråsisken														1
Grønsisken		4		1	3				1		1			
Gulspurv		9		4	1				2		3	1	1	
Rørspurv				1	2									
Dværgværbling							1							
Sum	0	353	0	408	0	132	2	121	1	33	12	53	16	46
Total		353		408		132		123		34		65		62

Fortsætter på næste side →

Art	Per 8		Per 9		Per 10		Per 11		Per 12		SUM		Total	
	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad		
Ringdue											0	2	2	
Natravn											0	1	1	
Stor Flagspætte						1		1			0	3	3	
Spurvehøg											0	7	7	
Skovskade	1		1								2	11	13	
Sortmejse	1	1	3		3	2			4	1	12	12	24	
Topmejse	3	4	2	1	2	2			2	1	10	29	39	
Blåmejse			1		2		1		1		7	25	32	
Musvit	33	1	18	9	19		16	2	13		112	93	205	
Gulbug			1		1		1		2		5	0	5	
Skovsanger				1			1		1		2	3	5	
Løvsanger	1	4	7	9	9	5	19	6	16	4	52	227	279	
Gransanger	7	2	13	8	19	2	25	1	6	1	77	152	229	
Halemejse	2										2	2	4	
Munk	5	2	1	1		6	1		2		9	55	64	
Havesanger							1	1			1	6	7	
Gærdesanger	3	1	2	4	2	7		2	3	1	10	44	54	
Tornsanger	3	1	6	2	8	4	4		1	1	22	15	37	
Fuglekonge		1	2					2	5	2	9	23	32	
Gærdesmutte	1			1	1						2	11	13	
Grå Fluesnapper				1		3	2		1	5	3	23	26	
Rødhals	6	1	2		5		3	1	3	2	22	149	171	
Lille Fluesnapper											0	1	1	
Broget Fluesnapper							2	1		1	1	42	43	
Rødstjert	1	1	2		3	4	2	4	2	6	10	73	83	
Sangdrossel								2			2	15	17	
Vindrossel											0	1	1	
Solsort	1	5	4	1	3		1	2	1	1	10	30	40	
Jernspurv			1	1					2		4	62	66	
Skovpiber			1	1	1	1		2			2	26	28	
Bogfinke	4	5	2	5	1	4	1	3	4	5	14	89	103	
Kvækerfinke									1		1	10	11	
Dompap		3	1	5	1	1	3			1	5	30	35	
Grønirisk		1		1							0	24	24	
Gråsisken									2		2	1	3	
Grønsisken											0	10	10	
Gulspurv		5	1			1		1	1	1	3	28	31	
Rørspurv											0	3	3	
Dværgværbling											0	1	1	
Sum	72	38	71	51	80	45	86	26	73	33	413	1339	1752	
Total		110		122		125		112		106				

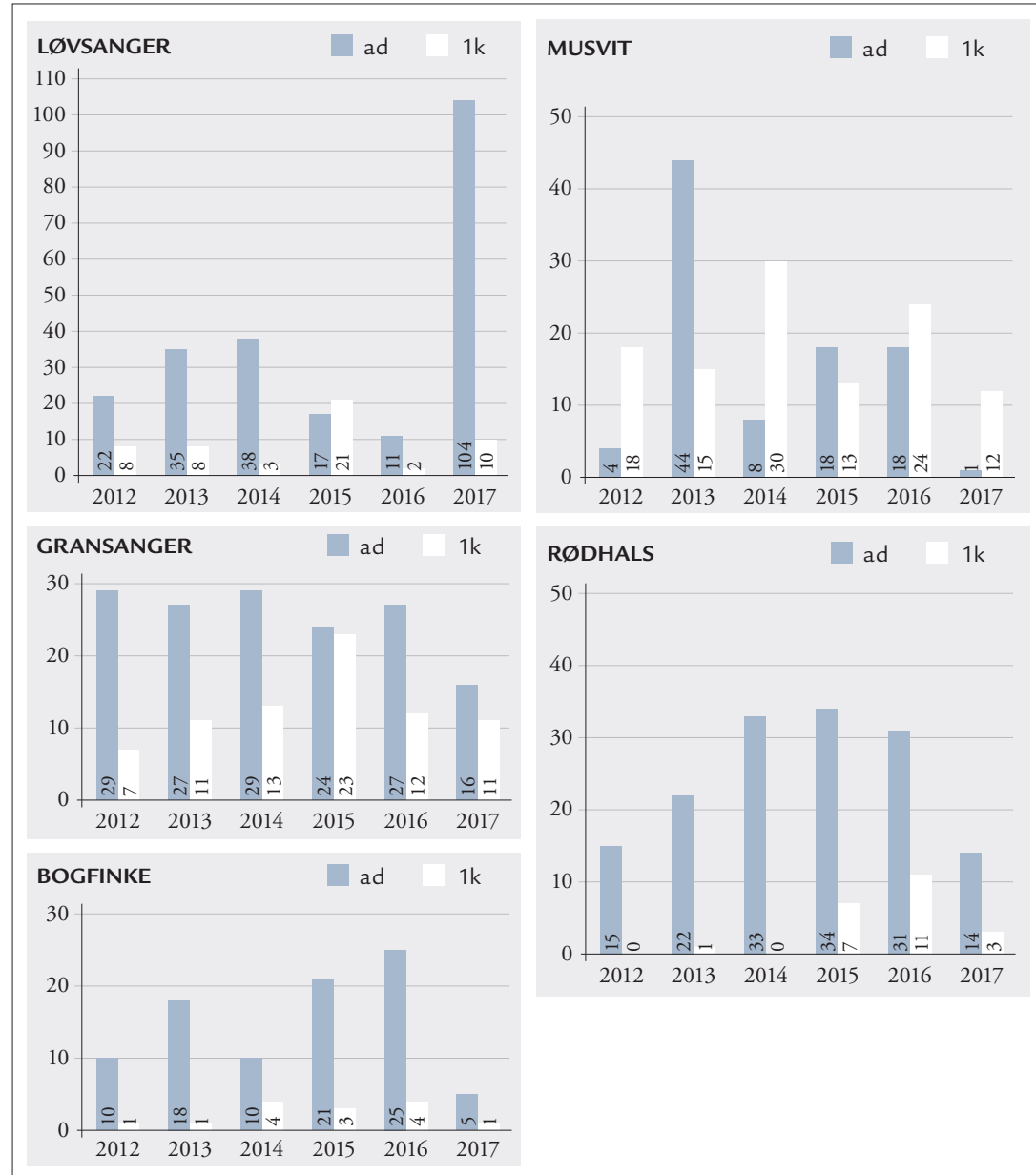
De hyppigst fangede arter (> 100 fugle) er Løvsanger, Gransanger, Musvit, Rødhals og Bogfinke i nævnte rækkefølge. Fangsten fordelt på år og alder fremgår af figur 3.

De fem arter i figur 3 viser forskellig fordeling af fangsten. Løvsanger og Gransanger fanges årligt i et antal på omkring 20-50 fugle, med 2017 som undtagelse, hvor der i periode 2 blev fanget et stort antal gennemtrækken-

de adulte Løvsangere. Antallet af fangede ungfugle (1k) er lavt i forhold til voksne undtagen i 2015, hvor andelen af ungfugle hos både Løv- og Gransanger var høj, hvilket også genkendes fra de øvrige danske CES (Ettrup upubl.).

Af Rødhals og Bogfinke fanges kun en lille andel ungfugle, mens det modsatte generelt er tilfældet hos Musvit, bortset fra 2013, hvor andelen af voksne fugle er høj.

Figur 3: Hyppigst fangede fem arter fordelt på år og alder.

Aflæsninger

I modsætning til de øvrige CES-lokaliteter i Danmark, hvorfra der samlet foreligger i størrelsesordenen 10-15 % aflæsninger (Ettrup, upubl.), mangler der aflæsninger af fugle fra tidligere år ved Skagen. Det tyder på, at de fleste af de fangede fugle ikke er lokale ynglefugle, men overvejende gennemtrækkende fugle.

Genfangster

De resterende 44 er genfangster af 41 fugle fordelt på 11 arter fanget i tidligere CES-perioder i samme år (tabel 6). Tre fugle er aflæst to gange. Der er ikke genfanget fugle i 2015. Det svarer til, at der genfanges 2,3 % af de fangede fugle.

Gulspurv, han med ring. Foto: Knud Pedersen.

Tabel 6: Årets genfangede fugle (mærkede fugle, der allerede er fanget mindst én gang i årets CES).

Art	2012		2013		2014		2015		2016		2017		SUM		Total	
	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad		
Topmejse		2		2	1	2				1		3	1	10	11	
Blåmejse				1										0	1	1
Musvit									1	1				1	1	2
Løvsanger		1		1		2								0	4	4
Gransanger		1	3			1			1			2	4	4	8	
Munk												1	0	1	1	
Fuglekonge				1	1	1								1	2	3
Rødhals				2					2	2	1	1	3	5	8	
Solsort						2								0	2	2
Bogfinke		1										1	0	2	2	
Dompap		1							1					0	2	2
Sum	0	6	3	7	2	8	0	0	3	5	2	8	10	34	44	
Totaler		6		10		10		0		8		10				
Antal arter		5		6		5		0		5		6			11	

De genfangede fugle fordelt på perioder fremgår af tabel 7. Samlet fordeler de sig på alle perioder, men i ingen af årene er der genfanget i alle perioder.

Tabel 7: Fangstperioder fordelt på år for genfangede fugle (i periode 1 genfanges ingen).

Periode	2012		2013		2014		2015		2016		2017		SUM		Total
	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	1k	ad	
1													0	0	0
2		1				1				2			0	4	4
3		2		3		1				1		1	0	8	8
4				1		2				2			0	5	5
5				2								1	0	3	3
6		1		1		1							0	3	3
7						1						5	0	6	6
8					1					1			2	0	2
9		2			1	2				1			2	4	6
10										1		1	1	1	2
11				1								2	3	0	3
12				2									2	0	2
Sum	0	6	3	7	2	8	0	0	3	5	2	8	10	34	44
Årsum		6		10		10		0		8		10			

Afslutning

Ovenstående er den første analyse af data indsamlet i CES Skagen, der har kørt i perioden 2012-2017. Overordnet kan siges, at de indsamlede data er mangelfulde, idet det kun er lykkedes at gennemføre alle 12 fangster i en sæson (2016). Fangsterne viser også, at det primært er gennemtrækkende fugle, som fanges (figur 2), hvilket underbygges af, at der ikke foreligger aflæsninger af fugle fanget i foregående år, ligesom kun få fugle genfanges i samme sæson.

CES på den aktuelle lokalitet er afsluttet i 2017 på grund af store ændringer i området som følge af rydning af plantagen. Derfor flyttes CES Skagen til en ny og mere varieret lokalitet, hvor der forsøges gennemført en mere kontinuerlig ringmærkning, således at huller i data undgås.

Løvsanger. Foto: Skagen Fuglestation.

Forskningsprojekter ved Skagen Fuglestation

Af Poul Hald-Mortensen, medlem af bestyrelsen for Skagen Fuglestation

Når en fuglestation med fast personale etableres permanent i et naturområde, bør der være forudsætninger for, at der foruden det rutinemæssige arbejde i et nærmere aftalt omfang kan udføres relevante forskningsprojekter. Sådanne projekter bør kunne trække på ekstra arbejdsressourcer hos det kvalificerede personale, som i forvejen er til stede, men projekterne bør også som udgangspunkt kunne tilføre ekstra, økonomiske midler til fuglestationens drift.

I det første år har stationslederen og stationens ansatte og deres hjælpere deltaget i de fire, separate forsknings- eller monitoringsprojekter, som beskrives i det følgende. I denne forbindelse vil jeg her takke stationsleder Simon S. Christiansen for supplerende oplysninger til brug for min sammenstilling af dette afsnit til årsrapporten.

1. Ringmærkning efter internationalt vedtagne standard-regler (CES = Constant Effort Site)

I Europa anvendes CES mærkning i mere end 10 lande. Ved Skagen Fuglestation har man til dette formål i 2017 anvendt den samme ringmærkningslokalitet som i de foregående fire år. Da den pågældende lokalitet nu er ryddet som en del af et større naturplejeprojekt, skiftes der fra 2018 til en helt ny ringmærkningslokalitet i nærheden.

Selve CES-metoden går ud på ved 12 dages fangst med samme tidsmæssige udtrækning og med 10 dages mellemrum at fange og ringmærke småfugle med nøjagtig samme placering af det samme antal spejlnet og et konstant antal netmeter i perioden maj-august (se kapitel derom på side 33).

Med denne standardiserede metode kan der indsamles data, som kan monitorere udviklingstendenser i forskellige småfuglebestandes demografi (dødelighed og ungeproduktion). Det daglige arbejde med CES-mærkningen blev i 2017 især udført af fuglestationens erfarne ringmærkere, Michael Ancher.

Spejlnet til fangst af småfugle. 27. maj 2016 Foto: Egon Østergaard.

2. Monitering af Skarvernes ynglesucces i en lokal koloni ved Nordstrand

Imellem klitterne tæt på stranden og nord for fuglestationen har der i en vandfyldt lavning med pilebuske siden 2010 været en skarvkoloni. Kolonien er fra seks par det første år gradvist vokset i størrelse, og nåede i foråret 2017 op på 244 reder. Området, hvori skarvkolonien er placeret, er jagtfredet og kaldes også lokalt for Reservatet.

Seniorforsker Thomas Bregnballe ved Institut for Bioscience, Aarhus Universitet, aftalte i 2017 med lederen på den nye Skagen Fuglestation, at stationens personale i løbet af yngletiden skulle registrere koloniens udvikling og ungeproduktion.

Baggrunden herfor var, at kolonien skønnedes at være særlig interessant, fordi den er beliggende på en landtange, der giver Skarverne nemme muligheder for at skifte mellem to havområder, hvor der skønnes at være rigeligt med føde i form af både bundlevende fisk og stimefisk.

Tidligere har jeg selv siden 1990'erne foretaget undersøgelser af Skarvernes fødevalg i kolonien på Hirsholmene, der blot ligger godt 25 km fra kolonien på Skagen Nordstrand. Så sent som i min undersøgelse fra maj

2014 viste det sig, at der indgik i alt 27 arter af fisk i føden hos Skarverne på Hirsholmene. De hyppigste arter var ising, tungehvarre, sribet fløjfisk, rødspætte og fjæsing. Fødeemnerne i form af f.eks. børsteorme, muslinger, snegle og krebsdyr hos disse af Skarverne spiste fisk viste i 2014 en fremgang i antal arter siden min tilsvarende undersøgelse i året for det store iltsvind i Kattegat i 2002.

Skarverne i kolonien ved Skagen Nordstrand kan yngle i fred for forvaltende tiltag og er desuden etableret i overskuelige og lave buske, hvor Skarverne har vænnet sig til menneskelig færdsel på ca. 30 meters afstand. Samlet set kunne det derfor forventes, at kolonien i Skagen har potentiale til at producere et stort antal unger, der let kunne overvåges og optælles.

Imidlertid kunne forfatteren og journalisten Jan Skriver, mandag den 26. juni 2017 i DOF's nyhedsbrev på internettet fortælle en usædvanlig dramatisk historie under overskriften: "Ræv ribbede Danmarks nordligste skarvkoloni for æg og unger."

Med fuglestationens observatør og ringmærker Morten Jenrich Hansen som kilde berettede Jan Skriver herefter om de nærmere omstændigheder, hvorunder en ræv i

Ræv ribbede Skarvkoloni for æg og unger i 2017. Foto: Brian Kristensen.

Niels Krabbe udtager blodprøve. Foto: Skagen Fuglestation.

løbet af et par måneder åd unger og æg i omkring 200 skarvreder i den relativt let tilgængelige koloni.

Morten Jenrich Hansen afslutter den dramatiske beretning med ordene: "Skarverne i Reservatet har haft stor ynglesucces med 230 par i 2015 og cirka 250 par i 2016. Det bliver nu spændende at se, om Skarverne på grund af de uheldige erfaringer med rævens appetit og forstyrrelser vil opgøre at yngle i Reservatet. Det vil vise sig i foråret 2018."

3. Overvågning af West Nile Virus (WNV) hos trækfugle

Skagen Fuglestation bidrager sammen med Gedser Fuglestation under ledelse af Ringmærkningscentralen ved Københavns Universitet samt DTU Veterinærinstituttet og Fødevarerstyrelsen med en løbende indsamling af blodprøver fra langdistance-trækkende småfugle.

Indsamlingen af blodprøver sker også i andet regi i Danmark hos fritgående fjerkræ (Fasaner, Gråænder og andet fjerkræ) med henblik på hos lokale fugle af kommerciel betydning at screene for forekomsten af antistofpositive reaktioner i forhold til WNV.

I den foreliggende rapport fra februar 2018 fra DTU Veterinærinstituttet over resultaterne fra 2017 viser det sig, at det prøverne fra de danske fritgående Fasaner, Gråænder og andet fjerkræ er negative. Derimod blev der fundet adskillige antistofpositive serumprøver fra langdistancetrækkere som Rødrygget Tornskade, Havesanger, Gærdesanger, Tornsanger og Munk.

Det konkluderes i rapporten, at overvågningen indikerer, at Danmark stadig er fri for introduktion af West Nile Virus (WNV). Men det tilføjes, at trækfuglesegmentet viser et relativt højt antal seropositive fugle i for-

Rødrygget Tornskade kan være bærer af WNV. Foto: Knud Pedersen.

hold til tidligere år. De sidste seks års overvågning har vist en antistofpositiv trækfugleandel på mellem 1 og 4 % (gennemsnit 2,7 %). Tallet for 2017 var 5,6 %.

Det bør vel tilføjes, at sygdommen WNV, der med myggestik kan overføres fra fugle til mennesker, sandsynligvis kommer fra det centrale Afrika. Alligevel er der registreret udbrud hos mennesker både i Sydeuropa og Nordamerika, hvorfor udbrud hos os ikke kan udelukkes, selv om de endnu ikke med sikkerhed er konstateret. Mens sygdommen hos fugle kan være livstruende, så medfører den hos mennesker ingen eller måske influenzalignende symptomer. Kun yderst sjældent kan sygdommen hos mennesker medføre livstruende meningitis.

4. Overvågning af miljøfarlige stoffer i det kystnære miljø

Som led i det nationale NOVANA-overvågningsprogram har fuglestationen i det sene efterår 2017 efter aftale med Jakob Strand, Institut for Bioscience, Aarhus Universitet, indsamlet et antal blåmuslinger og purpursnegle til nærmere analyse.

På min forespørgsel i februar 2018 meddeler Jakob Strand, at både blåmuslingerne og purpursneglene er blevet analyseret, og at resultaterne fra 2017 kan forventes publiceret i en samlet, national overvågningsrapport i slutningen af 2018. Herefter er det ønskeligt, at der hvert andet år indsamles og analyseres tilsvarende prøver. Det vil for Skagen Fuglestations vedkommende sige, at den næste indsamling af de to arter af kystnære mollusker skal ske i efteråret 2019.

Formidlingen

Af Simon S. Christiansen, naturvejleder og leder af Skagen Fuglestation

Året bød på mange ture og arrangementer, som gav besøgende og gæster mulighed for at få sig nogle rigtig spændende oplevelser med flere forskellige temaer og aktiviteter. Mere end 1300 mennesker – store som små – bookedede sig ind på de ca. 115 ture, som blev afholdt af fuglestationens naturvejleder og af frivillige som boede på fuglestationen. Dertil kommer flere åbne arrangementer i løbet af året, som blev gennemført sammen med bl.a. Skagen Fuglestations Venner og Det Grå Fyr – Center for trækfugle. I forbindelse med startskuddet på Det Grå Fyr – Center for trækfugle og Skagen Fuglestation afholdtes den populære Skagen Fuglefestival med mange gæster fra både nær og fjern.

Gennem året var der en bred vifte af seniorer, unge, skoleelever, studerende, foreninger, turister, familier og myndigheder som nød godt af turene. Allerede 10. april blev der tyvstartet med en familie, som blev de første, der er hel morgen fulgte fuglestationens ringmærkning helt tæt på. På gåturen lettede en Mosehornugle lige foran os. Lidt af en overraskelse, specielt for de mange der aldrig før har set en ugle. Familien var så begejstrede, at de i 2018 har booket en uges ophold på fuglestationen. DOF's medlemmer har nemlig mulighed for at booke en uges ophold på fuglestationen, hvor man er en del af fællesskabet og dagligt får lov at være med i de frivilliges aktiviteter. Både familier og par benyttede sig af denne mulighed, der giver unikke naturoplevelser og masser af læring.

Skoleklasser fra både Skagen og resten af Nordjylland besøgte os gennem året, hvor de bl.a. afprøvede DOF's nye fuglebestemmelses-App. og gennem leg oplevede, hvor krævende det er at være en lille småfugl og opfostre unger, samtidig med at undgå rovfuglene! Det var dog ikke meget lettere at være rovfugl og fange nok småfugle til at deres unger kunne overleve. I maj deltog fuglestationen med aktiviteter til Dansk Skoleidræts Forårsfestival for elever på mellemtrinnet sammen med andre lokale foreninger, og i september deltog fuglestationen ligeledes i den tilbagevendende Kulturcykel-tur for udskolingselever i Skagen, i samarbejde med

Skagen Kirke, Skagens Kunstmuseer, Kappelborg og Frederikshavn Kommune. Studerende, pædagoger, lærere og Natur-Kulturformidlere fra University College Nordjylland besøgte ad flere omgange vores aktiviteter på Grenen, og vi arbejdede bl.a. med undervisning af børn i uderummet og læring i og om naturen. Et særligt spændende tema, som her blev taget op, var dyreetik, som gav nogle meget interessante dilemmaer og overvejelser omkring både dyrs og vi menneskers liv.

De dygtige frivillige på fuglestationen afholdt spontane ture med ringmærkning for interesserede på både dansk og engelsk, hvilket var meget populært hos deltagerne. Specielt det at være heldig og kunne komme helt tæt på en lille fugl på måske 5 gram, høre om dens fantastiske rejse, og mærke dens varme og puls er for både børn og voksne en meget anderledes og særlig oplevelse. I som-

Morten Janrich Hansen, viser ringmærket fugl ved haven ved Det Grå Fyr. Foto: Skagen Fuglestation.

Morten Jenrich Hansen fortæller familie om ringmærkning. Foto: Skagen Fuglestation.

Par moder Kim Skelmose i Birders Club. Foto: Skagen Fuglestation.

Studerende fra Hjørring på tur med Simon S. Christiansen. Foto: Skagen Fuglestation.

Athena V. Jensen guider forening på tur til Center for trækfugle. Foto: Skagen Fuglestation.

Simon S. Christiansen og familie leger "jag" under tur i terrænet. Foto: Skagen Fuglestation.

mermånederne kombineredes disse ture med at lede efter sommerfugle og krybdyr. Flere foreninger f.eks. Lille Vildmoseforeningen og en vinterbadeklub fra Køge besøgte os og Det Grå Fyr – Center for trækfugle, ligesom regionale politikere og myndigheder samt kommunale medarbejdere fra både Norge og Sverige kom på visit for at hente inspiration. En tur, som dog står særlig stærkt i naturvejlederens erindring fra året, var et besøg af voksne fra et beskyttet værksted. Deres engagement og glæde over at være med os i felten en formiddag, var noget både de og vi nød til fulde. I juli og august tilbød fuglestationen et par ture ud i natten omkring fyrbygningerne med lygter, hvor frøer og tudser yndede at jage insekter i mulm og mørke. En tur hvor deltagerne også kom tæt på den fåtallige strandtudse med den gule streg ned af ryggen.

Den 6. maj deltog fuglestationen i Tårnenes Dag, som var åben for alle interesserede. På denne dag konkurrerede hold i hele Skandinavien om fra et fast punkt at registrere så mange fuglearter som muligt, hvilket holdet i Skagen igen vandt på landsplan. Sammen med Blåvand og Gedser Fuglestationer arrangerede vi åbne aktiviteter til Euro Birdwatch Day, som løb af stablen den 30. september. Til dette event gik tusindvis af fuglekiggere i hele Europa ud for at tælle og registrere fuglene på

deres træk mod syd. Kyndige fuglekiggere stod klar til at fortælle om fuglene og deres rejser til besøgende på observationsposterne, ligesom der var mulighed for at besøge ringmærkningsområdet. I efterårsferien arrangerede DOF's feltornitologiske udvalg det årlige felttræf i samarbejde med fuglestationen, som i årets anledning blev flyttet fra Blåvand til Skagen. Der blev bl.a. lavet konkurrencer, bådture til Hirsholmene, foredrag ved kendte fuglekiggere fra ind- og udland samt en hyggelig afslutningsmiddag i caféen.

Da julen nærmede sig, inviterede Det Grå Fyr – Center for trækfugle og fuglestationen til "Jul og Fugl i Fyret" den 8. december, som en del af Skagens Levende Julekalender. Oppe i toppen af fyret kunne gæsterne bl.a. høre og se naturvejlederen fortælle om fyrets betydning for fugle og mennesker, og i udstillingen hjalp vores frivillige børnene med at tegne og flette julefuglehjerter. Som led i bevilling fra Velux-fonden og Friluftsrådet afholdt fuglestationen i december den første af en længere serie ture med seniorer som målgruppe. Lidt over tyve mennesker var med os ude i vinterlandskabet den formiddag og blev præsenteret for de mange forskelligartede aktiviteter, som vi giver mulighed for at engagere sig i, og som kan bidrage til et fortsat aktivt liv i naturen.

Fugle tages forsigtigt ud af spejlnet. Foto: Skagen Fuglestation.

En vigtig del af fuglestationens naturvejledning var at oplære og vejlede frivillige til at gennemføre ture i det fri og dele deres oplevelser og begejstring med den brede offentlighed, hvilket i høj grad også gælder brugen af sociale medier i løbet af året. Mange har her på afstand kunnet følge dagligdagen, den omskiftelige natur og oplevelserne på fuglestationen. Specielt fuglestationens Facebookside blev her brugt med et væld af historier, billeder og videoer. Dette blev suppleret med billeder på Instagram samt en velskrevet dagbog på fuglestationens hjemmeside, som hver dag blev opdateret i perioden fra marts til november. Du kan læse mere om fuglestatio-

nens medier i afsnittet om sociale medier. I marts gennemførtes en kursusweekend i Blåvand for formidlere på både Skagen, Gedser og Blåvand fuglestationer. En rigtig givtig weekend, hvor nye aktiviteter og digitale tiltag på formidlingsfronten blev vendt på tværs af de tre fuglestationer.

Skagen Fuglestation glæder sig til at tage imod endnu flere besøgende og frivillige i fremtiden og sammen skabe oplevelser i det fri til fordel for jer, os og naturen vi færdes i.

Morten Jenrich Hansen, Andreas B. Boe og Friederike Driukler artsbestemmer natsværmere. Foto: Skagen Fuglestation.

Årets gang på Skagen Fuglestation 2017

Af Børge Søndergård, bestyrelsesmedlem i DOF Nordjylland

Med denne gennemgang af året er det forfatterens beskedne håb, at det vil lykkes at give et lille indblik i hverdagen på Skagen Fuglestation 2017. Teksten bygger på 247 dagbogsoptegnelser og et næsten tilsvarende antal Facebookopdateringer, som er foretaget af fuglestationens leder, ringmærkere, observatører og frivillige. Det siger sig selv, at når den tildelte plads pr. månedsbeskrivelse kun svarer til gennemsnittet af én dagbogsoptegnelse, så vil indholdet blive rudimentært og udpræget selektivt. Det er er kort sagt forfatterens personlige udvalg, som man kan være mere eller mindre enig i. Så meget desto bedre er det, at læseren selv kan opsoge dagbogen og Facebook, som ligger frit tilgængelige på Internettet.

Beskrivelsen starter med marts måned, for her begynder dagbogsføringen. Ingen bør dog være i tvivl om, at januar og februar var hektiske måneder for stationsleder Simon S. Christiansen, som var helt alene om at klare ærterne, dog med hjælp fra såvel Naturstyrelsen, Skagen Fuglestations Venner og fuglestationens bestyrelse, som konstituerede sig i januar 2017.

Marts

Året starter endelig rigtigt på den endnu ufærdige fuglestation, hvor det stort set kun er rummene, der er klar. Ringmærker Morten Jenrich Hansen ankommer og begynder sin lovpriste dagbog på den hjemmeside, som stationsleder Simon S. Christiansen har fået op at stå. Internettet fungerer knap nok, men en, skal det vise sig, succesfuld Facebookside går alligevel hurtigt i luften. 12 raske folk fra Skagen Fuglestations Venner sørger for, at Morten har andet end en seng at sove i, idet de får samlet alt inventar og møbler og indrettet stationen på 1. sal. Der bliver brugt mange kræfter på indretning, rengøring, håndværkere og nu også søde gæster, som kommer forbi med gaver til stationen. Morten Christensen afholder et godt DOFbasekursus, og både Morten og Simon deltager i formidlingskursus

i Blåvand for medarbejdere ved de tre fuglestationer. Der indgås aftaler om forskning i et skarvprojekt og et kursus med Dansk Skoleidræt. Simon deltager i to ugers tid i naturformidlerkursus på Sjælland. Allerede den 4. marts mærkes der af til de første baner til ringmærkningsnet, men først den 17. marts rydder Naturstyrelsen områderne. Det første (uåbnede) net sættes op dagen efter. Endelig den 23. marts er der præmiere på ringmærkningen. Første fugl i nettet er en bogfinke hun, og formiddagen giver i øvrigt otte ringmærkede fugle. Ringmærkningen kører nu kontinuerligt, suppleret af Michael Ancher periodevis CES-mærkning. Nye fugle får ringe på, gamle bliver genaflest, herunder en svensk Blåmejsje og belgisk Bogfinke. Første Gransanger i nettet (29.3.). Blandt månedens største fugleoplevelse var en Stor Skrigeørn (14.3.). Forårstrækket er så småt i gang: Sanglærker, Gulspurve, Misteldrosler, Sangsvaner, Musvåger, Ringduer, Hulduer, Stære, mejser (en del Halemejsler!) og finker.

Stor Skrigeørn over Skagen den 14. marts 2017. Foto: Knud Pedersen.

April

Det blev en kold måned med ”forkert” vind, som betød, at ringmærkningen en del dage helt måtte opgives. Samtidig begyndte Naturstyrelsens tyske hold indretningen af Trækfuglecenterets udstilling 19. april, og fuglestationen måtte døje med manglende varme i påsken og manglende internet i en del dage. Men der begynder at komme mange besøg, bl.a. TV2, og en del frivillige indkvarteres på stationen. Den første bliver Anders Brinkmann, en ung lokal fuglemand, som gerne vil oplæres i ringmærkning. I påsken også tre svenskere, som hjælper med at sætte de sidste spejlet op, så den samlede længde nu kom op på 106 meter. Mads Oddershede og Daniel Palm Eskildsen fra Fuglenes Hus kommer også som frivillige, og Simon tager fat på de guidede ture. Rovfugleobservatør Klaus Malling Olsen ankommer til Skagen 15. april, og to dage efter ankom den første Steppehøg – de to ting hænger øjensynligt sammen. Den sidste halvdel af måneden står i rovfuglenes tegn, bl.a. 15 Fjeldvåger på én dag (22.4.), Stor Skrigeørn – den anden i år (26.4.), mindst 29 Vandrefalke på udtræk (30.4.). Den 29. april blev en herlig dag på Flagbakken med mange fuglekiggere, men desværre oplevede flere af dem indbrud i deres biler, hvor udstyr blev stjålet (bl.a. denne forfatters!). Spændende ringmærkede fugle er Gransanger med hollandsk ring (2.4.), Træløber – nordlig race (6.4.), Rødhals med finsk ring (28.4.) og Skovskade (30.4.). Og så var det måneden med første Landsvale (1.4.), Gransanger (2.4.), Digesvale og Bysvale (14.4.), Munk (20.4.), Løvsanger (24.4.), Rødstjert (27.4.) og Gul Vipstjert (28.4.). Der var så meget gang i trækket, at der næsten ikke blev tid til at nyde de smukke boggaver til biblioteket doneret af Frederikshavns lokale DOF gruppe og Ole Skrubbeltrang.

Maj

Endelig oprandt den store dag (12.5.), hvor trækfuglecenteret og fuglestationen formelt blev indviet. Det skete med det helt store ”indtræk” af nobiliteter fra minister over borgmester til DOFs formand o.m.a. Indvielsen blev fulgt af mellem 1000 og 1500 mennesker, da begivenheden faldt sammen med afholdelsen af Skagen Fuglefestival. Forinden var der gået mange timer og stor arbejdsindsats med at gøre det hele klart, og SkafVen-folk sled for at få fuglestationen og Birders Club op at stå. Aktiviteterne blev behørigt dækket af såvel lokalt som nationalt TV og radio. TV2 Nordjylland sendte hele 40 minutter. Stationen modtog en del gaver, bl.a. helt nyt fotoudstyr fra Olympus samt optik fra Swarovski, og havde rigtigt mange besøg og overnatten-

Den store dag, 12. maj 2017. Indvielse af Center for trækfugle. Foto: Naturstyrelsen.

de gæster fra både ind- og udland hele måneden, hvoraf bl.a. kan nævnes fire nordmænd fra Lista Fuglestation og fugleikonet over dem alle, Lars Svensson fra Sverige. En flok dygtige feltornitologer overnattede i forbindelse med indsatsen på Tårnenes Dag (6.5.) på Verdens Ende. De vandt faktisk konkurrencen med 102 arter. Ringmærkningscentralen var på besøg, og Niels Krabbe fra Zoologisk Museum deltog i fuglestationens projekt med at screene for West Nile Virus via blodprøver fra Afrika-trækkerne fanget i ringmærkernes net. De daglige ”kl. 13-guidninger” til net i fyrehaverne blev indledt med glade og interesserede besøgende til følge. Stationslederen har haft guidninger, undervisning og udflugter med alt fra skoleklasser til studerende og gamle studentgutter fra 1968. En stor mængde rovfugle passerer igennem området, med den 18 maj som et af de bedste. En adult Aftenfalk (15.5.), Lille Skrigeørn (22.5.) og Kongeørn (9.5.). Hele 14 Biædere blev set (28.5.), og ræven præderer voldsom i rederne i Skarvsøen.

Juni

En tiltrængt rolig måned efter de foregåendes hæsbæsende tempo. Ringmærker Morten Jenrich Hansen kan få tid til at pleje sin betændte arm samt holde lidt fri for at feste igennem på North Side-festivalen i Århus. I et par dage (8.-10.5.) overtager Rune Skjold Tjørnløv tjansen, og han lokker Athena Valentin Jensen til en visit på stationen. Det skal vise sig at være et klogt træk! Athena bliver så grebet, at hun vender tilbage for en 14 dages-periode for at sætte sig ind i ringmærkning. Athena har med sin baggrund som biolog og erfaring med formidling lige de kompetencer, vi efterspørger, og til stor glæde for alle tager hun ophold i flere længere perioder resten af året – bliver kort sagt en vigtig del af gruppen. Stationslederen har flere guidede ture for såvel

Strandtudse på besøg. Foto: Skagen Fuglestation.

voksne som børn, og han vinder stor hæder, da han – for nogle skoleklasser skal illustrere en stakkels Fuglekonges kamp for at nå over havet – smider tøjet og hopper i de kolde vand. Naturvejledning med hjerte og sjæl! Bestyrelsen holder møde, og stationsleder Simon har møde og rundvisning for en repræsentant fra Stenaline Norge i håb om at komme med på deres turoversigt. Endelig kom der webcam-sending til Birders Club og p-afgift på p-pladsen(!). Det blev en svag ringmærkningsmåned med få fugle og observationer, men her lidt highlights: Rosenstær på trækforsøg og første Skæg-

mejse i net (5.6.), unge af Topmejse (14.6.), Sølvhejrer (15.6.), Tinksmed og Storspove på ”efterårstræk” (17.6.), og Græshoppesanger (23.6.). I den mere kuriøse ende havde ringmærkeren et underligt dyr i nettet (14.6.). Det viste sig at være en gigantisk hun af stor kejserguldsmed. Det bæst er jo næsten dobbelt størrelse af en Fuglekonge! Skarverne får en svag ynglesæson i Skarvsøen, da de fleste reder er præderet af ræv.

Juli

En ”stille” fuglemåned, men rigtig travl, når det gælder besøgende og turister. Flere frivillige tog lange ophold på fuglestationen. Lederen af DOFs naturfaglige afdeling, Mark Desholm, indleder et ugeophold (4.7.), som får stor betydning for formidlingen. Han introducerer de meget populære videodagbøger på Facebook. Da han rejser hjem, videreføres de af Friederike, biolog fra Bremen, som indlogerer sig på stationen (10.7.) på et et månedens ophold for at lære ringmærkning og formidling. Friederike er også en gevinst i forhold til de mange tyske turister, og hun sørger for, at Stationen får oprettet en Instagramkonto. Andreas Boe Bennetsen hjælper til en uge, og Athena vender tilbage for en otte ugers periode. Det tør svagt antydes, at der, med det stærke kvindelige indslag, bliver sat tiltrængt skik på fuglestationens indretning og dagligdag. Fuglestationens gæste-

Søren Knorr Søndergaard, Frederikke Drünkler og Morten J. Hansen nyder frokost i Cafeen ved Det Grå Fyr. Foto: Skagen Fuglestation.

lejlighed bookes også af de første gæster, som indgår i dagligdagen efter sigende til stor glæde for alle parter. Hver formiddag formidler de frivillige i Birders Club om morgenens iagttagelser. I begyndelsen mellem 11 og 12, men ændrer til det mere hensigtsmæssige, nemlig 10 minutter både kl. 11, 12 og 14. Der er fast guidet ”kl. 13”-tur hver dag, og ofte har stationslederen også booke de guidninger både morgen og aften. Turisthus Nord optager reklamefilm, DR laver indslag til ”Vores vejr” en tidlig morgen, og samme dag kommer TV2 Nord og laver et langt indslag under titlen ”Hold da helt ferie”. Begge dele involverer de frivillige, som viser store evner som TV-stars. Alligevel bliver der plads til praktiske opgaver, som bestilling af efterårsringe, at planlægge felttræf, rydde op, indrette og trimme netbaner. Det er småt med ringmærkning, og det mest sjove var måske at ringmærke fem unger i landsvalereden på cafeens mur, og fangsten af en adult Rørsanger med en fransk ring. Den sidste nat i juli sætter man net på stranden for at fange terner, desværre uden held.

August

Det faste sommerhold er på plads det mest af måneden. Stationsleder Simon, som dog tager en uge til Nordisk Sjældenhedsudvalgs møde i Finland i slutningen af måneden, ringmærker og afdelingsleder Morten Jenrich samt de frivillige Athena og Friederike, som dog siger tak for denne gang (16.8.) og tager hjem til Bremen. Med et fast hold, der kender hinanden, går det let med at fordele arbejde og alle de andre daglige gøremål. Stationen og trækfuglecenteret besøges af rigtigt mange mennesker i august, og de guidede ringmærkningsture og daglige guidninger giver glade stunder og ikke mindst gæster. Kim Skelmosen fra DOFs hovedbestyrelse tager ophold, og mange ornitologer med familie kigger forbi, både danske og udenlandske. I gården opstilles den kæmpestore flotte stålglobus, som skal illustrere verdens vigtigste trækruter. Tyskerne, som skal stille den op, må hente hjælp hos Karstensens Skibsværft til svejsningen. Der installeres kummefryser i laboratoriet til prøver. Også i august er der TV-hold, der ønsker at fortælle den gode historie. Ringmærkning og fugleliv er godt seerstof! Af samme grund er der også mange besøg på stationens Facebook-side, når der lægges videoer op. Ringmærkningen er sløj i begyndelsen af måneden, men bedres til sidst. Man længes mod efterårstrækket. Mange havfugle og ikke mindst Atlantisk/Scopolis Skråpe (14.-15.8.) vækker opsigt, foruden Topskarv (22.8.), rastende Balearskråpe og Islom (27.8.) ses. Michael Ancher indleder årets sidste CES-mærkning (25.8.). Efterårets

første Kvækerfinke ringmærkes dagen efter og samme dag fanges Gøg. Af rovfugle observeres efterårets første Fiskeørn (26.8.) og en ung Vandrefalk (30.8.). At man ikke altid behøver net for at ringmærke vidner måneden sidste dag om. Her forvilder en Fuglekonge sig ind i Birders Club. Den blev naturligvis indfanget og behørigt ringmærket.

September

Måneden, hvor langdistancetrækkerne gradvist erstatte af mellemdistancerne. Udskiftning af ansigter var der også på stationen. Athena holder 14 dages pause, og Michael Ancher lukker definitivt CES-mærkningen for i år. Det område, han har brugt i mange år, skal ryddes, så der skal findes nyt i 2018. Johan Frölinghaus ankommer fra Göteborg og skal være her resten af efteråret. Trods sin unge alder en stor kapacitet på formidling, tælling, ringmærkning osv. En skattet lokal feltornitolog, Morten Christensen tilbringer 14 dage på stationen, og lejligheden er udlejet for en uge til Jørn og Marianne. Den 23. september bisættes Knud Erik Christensen, mangeårig fuglekigger bosiddende i Skagen, en god kammerat og et hjælpsomt menneske, som altid stod parat med støtte til fuglestationen. Æret være hans minde! Det første skandinaviske fuglestationsmøde mellem Lista, Ottenby og Skagen blev holdt 18.-20. september med stor succes. Måneden sluttede med afholdelsen af EuroBirdwatch2017, som foregik på Verden Ende 30. september fra kl. 7 til 13. Der mødte 32 mennesker op, som talte havtræk på livet løs, da alt skulle tælles. Denne dag var en festdag, Michael Ancher nettede en Hvidbrynet Løvsanger, som blev behørigt fremvist og ringmærket. Der blev arbejdet seriøst med forskning, da alle ringmærkningsdata kom i basen. Athena påbegyndte behandling af ringmærkningsdata med det formål at få større indblik i ungfugleproduktionen de forskellige år, ligesom der blev tid til at aldersbestemme ud fra undersøgelse af kranietets udviklingsstadiet hos fuglene. Der kom rigtig gang i mærkningen med store tal, ligesom der var store formidlingsdage bl.a. med regionsrådet på besøg, 200 skoleelever på ”kulturcykelturn” og en norsk kommune med 20 deltagere – dette samtidig med de daglige guidninger. Spændende på fuglefronten: Sibirisk Gransanger – tristis af den vestlige type fulvescens (3.9.), rastende Kaspisk Måge (9.9.), rastende Odinshane (11-23.9.), Topskarv og Kaspisk Måge med polsk ring (12.9.), Bynkefugl ringmærket (13.9.), Vandrikse ringmærket (16.9.), Træløber af nordisk race (19.9.) og Dværgværpling observeres (23.9.).

Oktober

Der bliver længere mellem de vejrsmæssigt gode ringmærkningsdage, dog med enkelte helt store dage med mange fugle, bl.a. 162 den 10. oktober og 137 den 27. oktober. Ringmærkningen hæmmes dog også af, at Morten Jenrich Hansen må sygemelde sig i 14 dage. Anders Odd Wulff tager dog over en uges tid. Men så bruges der tid på havobs, hvor trækket nu er godt i gang. Irina fra Schweiz, som har ringmærkningserfaring, ankommer til stationen for en 14 dages periode, men bliver en hel måned. Hun har mange gode evner, bl.a. tegner hun rigtig godt. Hun producerer en del fugleskitser, som børn kan farvelægge i Birders Club. Johan slutter sit ophold efter en flot indsats. Jonathan er 9.-klasses praktikant, og DOFs direktør Sigrid Andersen tilbringer en uge på stationen, hvilket foranlediger, at antallet af Facebookfølgere næsten fordobles, ligesom flere andre gode venner af stationen og folk fra Fuglenes Hus i København bor i kortere tid og giver en hånd med. DOFs feltudvalg afholder årets felttræf i efterårsferien med feltobs, besøg af Naturbutikken og gode foredrag i Birders Club. DOFs Fuglestationsudvalg holder møde og planlægger strategien for de kommende år. Der er stadig en del guidninger, både små og store grupper, såsom 47 fra Kultur- og Naturformidleruddannelsen i

Irina Bregenzer, Johan Hemmer Hansen og Johan Frölinghaus i felten med Simon S. Christiansen. Foto: Skagen Fuglestation.

Hjørring, 31 børn og voksne fra Spar Nord og 33 frivillige fra Thy Nationalpark. På fuglefronten er der nogle store oplevelser. Fra 4. oktober venter man på albatrossen, der er på tur rundt i Kattegat, og endelig fire dage senere viser sig flot og bliver set af rigtigt mange. Dværgværpling (9.10.), Bjerglærker ketcherfanges og ringmærkes for første gang på Skagen Fuglestation (11. og 12.10.), Nordisk Lappedykker raster (24.10.), ung

Endelig, den ventede albatros når Skagen den 8. oktober og bliver set af mange. Foto: Skagen Fuglestation.

Strandskade ketcherfanges og ringmærkes (26.10.) og de første Silkehaler ses (28.10.).

November

Gråsisken – her, der og alle vegne. En historisk invasion af denne herlige lille fugl, som naturligvis kom i form af Stor og Lille, men som heldigvis også suppleres af en del Hvidsisken. Mange blev ringmærket, og der er store træk henover Grenen. Trods den mørke tid stadig en del aktivitet, men omkring midten af måneden begynder man at samle net ind og lukker endelig ned 25. november. Der opstilles dog to net i buskadset ved fuglestationen. Irina forlader stationen i starten af måneden efter en flot indsats, men Morten og Athena tager først hjem omkring månedsskiftet. Stationsleder Simon er nu ene mand i de kommende måneder. Der er flere overnattende besøge, bl.a. Brian Skræm, nyvalgt medlem af DOFs fuglestationsudvalg. Også William Aarestrup, en af Vendsyssels helt store ringmærkere med mere end 160.000 ringmærkede fugle, bærer med et besøg. En herlig lille børnefamilie med to vildt interesserede unger blev så begejstrede, at de skyndte sig at booke ophold også i 2018. Mortensaften med fyldt Krikand! og kommunalvalgsaftenen blev behørigt fejret, det sidste dog også med et kig på den svenske "Fågelvägen" fra Otten-

by Fuglestation, som blev sendt på svensk TV. Fagligt SkafVen arrangement i Birders Club, redaktionsmøde i årsrapportudvalget og en fortjent fest for de frivillige blev det også til. Der blev samlet blåmuslinger og purpurnegle til Århus Universitet for undersøgelse af miljøfarlige stoffer i kystmiljøet. Fuglemæssigt var der stort træk af havfugle. Efter en hård storm passerede ca. 2000 Rider ud fra Kattegat (19.11.). To Skovsnepper blev fanget med ketcher og lygte om natten og ringmærket. Af bemærkelsesværdige observationer kan nævnes Rødtoppet Fuglekonge (2.11.), nok tre forskellige Krognæb (3.-6.11.), en meget sen Løvsanger i nettet og observation af Amerikansk Sortand (4.11.-17.11.), Kongeederfugl hun – ikke set siden 1999 i Skagen (5.11.), sen Have-sanger (6.11.), Hvidvinget Korsnæb trækkende (7.11.), Gråmåge (11.11.), sen Landsvale (15.11.) og årets sidste Sodfarvet Skræpe (20.11.).

December

Med kun fuglestationsleder Simon til stede på stationen har han nok at se til, da der stadig kommer besøgende forbi både udstilling og fuglestation. Der bliver også ringmærket lidt i de to net ved stationen. Midt i måneden gennemføres et meget velbesøgt seniorarrangement med tur ud i terrænet og fortælling om arbejdet på sta-

tionen. Bestyrelsen holder årets sidste møde i 2017 den 11. december og lægger planer for 2018. Men den største oplevelse – måske den største i hele 2017 – oprinder selve juleaftensdag. Her fanger Michael Ancher en Stor Gråsisken, som bærer en kinesisk ring! Henning Ettrup fra Ringmærkerforeningen er i nærheden, og fuglen bliver behørigt fotograferet. Og så går historien ellers viralt. Aldrig har man oplevet mage til interesse. Næsten 80.000 ser opslaget med masser af kommentarer til følge. Midt i januar 2018 får man så svar. Den lille fugl på bare 14 gram er ringmærket i byen Tangwaghe i den nordkinesiske provins Heilongjiang den 3. november 2016. Siden har den bevæget sig rundt efter føde og ender så i vores net – 6953 km i fugleflugtslinje! Det er den første aflæste kinesiske fugl i Danmark, og det længste påviste træk fra øst til vest. Og så på en juleaften. Sikke en gave! Eneste malurt i bægeret: Hvor kunne denne forfatter have undt vores ringmærker Morten Jenrich Hansen og alle de frivillige gennem årets løb at have oplevet dette klimaks.

Gråsisken med kinesisk ring, 24. december 2017.
Foto: Knud Pedersen.

Rie Voertmann og Rita Pate fra venneforeningen laver fugle-juleklip på fuglestationen. Foto: Skagen Fuglestation.

Morten Jenrich Hansen og Anders Brinkmann gør status efter en dag i felten. Foto: Skagen Fuglestation.

SOCIALE MEDIER:

Facebook, Hjemmeside og Instagram

Af Børge Søndergård, bestyrelsesmedlem i DOF Nordjylland

Facebook

(<https://www.facebook.com/Skagenfuglestation>)

Fuglestationens Facebookside startede som en lukket gruppe lang tid før den fysiske fuglestation blev oprettet. Den levede et stille liv, men med overgangen til en åben gruppe i marts 2017 blev der skabt grobund for en kraftig udvikling i antallet af "Synes godt om" og "Følgere". Facebooksiden er i dag, sammen med dagbogen på hjemmesiden, den primære kommunikationskanal med omverdenen. Den 10.3.2017 var der 414 Synes godt om, som primært var overført fra den tidligere Facebookside. Året efter, den 10.3.2018, var der 2241 - en forøgelse på godt 441%. Der har været en stabil og jævn udvikling med to markante hop. Det første skete fra 4.10. - 12.10., hvor DOFs direktør, Sigrid Andersen, opholdt sig på Fuglestationen. Hun storboostede hos alle sine egne følgere, og det resulterede i følgende, som siden er døbt "Sigrid-effekten": fra 950 (4.10.) til 1511 (12.10.), en stigning på 59%. Den anden stigning kalder vi "Gråsiskens-effekten", som skete omkring jul. Her aflæste man en Gråsiskens ringmærket i Nordkina. Stigning: fra 1726 (19.12.) til 2106 (27.12.), en stigning på 22%. Langt de fleste mellem 25.12. og 27.12.

Fordeling på Køn og alder (Facebook):

45% i alt	Kvinder	0,133%	0,799%	4%	4%	9%	14%	13%
13 - 17	Alder	13 - 17	18 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65+
55% i alt	Mænd	0,665%	4%	8%	9%	11%	12%	10%

Andelen af kvinder, som interagerer med opslagene er lidt større end mænds, nemlig godt 50% mod godt 49%.

Top-10 fordeling på nation og by (Facebook):

Land	Antal
Danmark	1432
Sverige	196
Norge	93
Holland	63
Storbritannien	57
Italien	48
Tyskland	43
Polen	41
Frankrig	33
Belgien	31

By	Antal
København	165
Aalborg	78
Aarhus	75
Skagen	71
Næstved	26
Odense	24
Frederikshavn	23
Esbjerg	22
Randers	21
Stockholm	18

Følgere:

Gennemsnit for årsperioden ligger på 1265 pr. måned, men dækker over 392 i marts 2017, mod 2355 i marts 2018.

Rækkevidde for opslag:

Det årlige gennemsnit ligger på 1324. Men når der sker spændende ting i felten, så afspejler det sig i statistikken. Her sammenlignes gennemsnit med Gråsiskens i december: Reaktionen (48 mod 517), Kommentarer (4 mod 71), Delinger (4 mod 29). Det altoverskyggende opslag var naturligvis den kinesiske Gråsiskens. Det havde en rækkevidde på 75.000, der var 17.900 klik på opslaget og 5.700 reaktioner, kommentarer og delinger!

Hjemmesiden:

(<https://www.skagenfuglestation.dk>)

Meget hurtigt efter sin ansættelse fik stationsleder Simon S. Christiansen hjemmesiden op at stå. Den er udviklet i DOFs skabelon og er derfor genkendelig i DOF-universet samtidig med at den nyder godt af den centrale tekniske support fra Fuglenes Hus i København. Hjemmesiden indeholder en mængde relevant information opdelt i overskuelige kasser. Øverst vandret et bånd med store fotos, der fungerer som links til vigtig information. I midten vandret en tekstdel i tre spalter: Dagbog - Nyheder - Facebook. Så følger yderligere et vandret bånd med små fotos, som linker til f.eks. Dofbasens observationer i Skagen, Venneforeningen, Bliv frivillig, Nordiske fuglestationer og Trækfuglecenteret. Nederste vandrette tekstbånd er kontaktoplysninger og links.

Siden har desuden et lodret bånd i venstre side, som fungerer som en traditionel indholdsfortegnelse, som deeplinker til alle de oplysninger, som findes på siden. Herunder lidt relevant statistik, som dækker perioden 1.4.2017 til 17.3.2018.

Sessionsbesøg nation og by (Hjemmeside):

Land	%
Danmark	82,9
Sverige	3,61
Norge	2,46
USA	2,45
Tyskland	1,72
England	1,31
Indien	1,03
Canada	0,72
Holland	0,51
Spanien	0,37

By	%
København	22,25
Skagen	6,94
Aalborg	5,74
Aarhus	4,38
Frederikshavn	1,84
Sønderborg	1,80
Hjørring	1,55
Odense	1,44
Svendborg	1,25
"not-set"	1,24

Antal brugere: Det samlede antal brugere er 8.571, af dem er 2112 tilbagevendende. Det vil sige, at 6.458 kun har besøgt siden én gang!

Aktive brugere gennemsnitligt: månedligt: 700, ugentligt: 259, dagligt: 67.

Sessioner: Det samlede antal sessioner, som brugerne har foretaget er 32.503.

Antal sessioner pr. bruger: 3,79.

Køn, samlede antal sessioner: Kvinder: 45,85% og mænd: 54,15%.

Antal sidevisninger i alt: 80.876.

Antal sider vist pr. session: 2,49.

Gennemsnitlig sessionsvarighed: 2 minutter og 10 sekunder. Ved 44,02% af sessionerne sker der ingen yderligere interaktion med hjemmesiden. Man har kort sagt kun besøgt åbningssiden og går ikke videre.

Alder, samlede antal sessioner	%
18 - 24	27,50
25 - 34	33,50
35 - 44	15,50
45 - 54	12,50
55 - 64	5,50
65+	5,50

Sidevisninger top-5	%
Forside	51,57
Dagbog	2,60
Oplev Trækfuglecenter	1,98
Venneforening	1,75
Links	1,27

Instagram

(https://www.instagram.com/skagen_fuglestation/?hl=da) Instagram er en fotodelingsapp, hvis formål det er at få besøgende og ansatte til at dele fotos af deres oplevelser på Skagen Fuglestation og naturen omkring. Den blev oprettet midt i året af to friske frivillige på Fuglestationen. Trods sit fine formål har siden Instagram ikke haft den store gennemslagskraft. Der har været 46 opslag i alt, og den har 256 følgere.

Der fotograføres hvidsiskener i december.
Foto: Skagen Fuglestation.

Det danske samarbejde - DOF's øvrige A-stationer

Af Henning Etrup og Kurt Rasmussen

Skagen Fuglestation er sidste skud på stammen af DOFs tre A-fuglestationer. De andre to er Blåvand Fuglestation - som er den ældste og DOFs første A-station - samt Gedser Fuglestation.

Efter 10 års tilløb blev Blåvand Fuglestation oprettet i august 1963 på Blåvands Huk. Stedet havde gennem 50-erne vist sig at være et ualmindeligt godt træksted for især vadefugle. Der skulle gå næsten 40 år inden DOFs næste A-fuglestation var klar. Gedser Fuglestation havde en lige så lang fødsel, efter man i 70-erne havde opdaget Gedser Odde som et fantastisk træksted for skandinaviske fugle. Omkring 1990 blev tanken om en fuglestation på stedet første gang luftet, og da ideen var ført ud i livet i 1999 måtte man igennem en voldsom brand, som lagde bygningerne i ruiner, inden man i juni 2001 endelig var klar til indvielse i en nyopført bygning.

Med de tre A-stationer placeret i hvert sit hjørne af Danmark, giver det nye muligheder for at følge trækken gennem Danmark. Der er derfor også etableret et tæt samarbejde mellem de tre stationer, hvor FSU (FugleStationsUdvalget) er knudepunktet. Kurt Rasmussen repræsenterer Skagen Fuglestations bestyrelse og naturvejleder/stationsleder i Skagen Simon S. Christiansen deltager som stationsleder ansat i DOF.

Det forsøges at koordinere aktiviteter i forbindelse med observationer, tællinger og ringmærkning, hvor det giver mening. For områderne og mulighederne variere til dels

også mellem Stationerne. Mens det ved Blåvand især er vadefugletrækken, der er betydeligt, er det ved Gedser især trækkende Ederfugl, Dværgmåge, gæs og småfugle, som har fokus, mens det ved Skagen er rovfugle og havfugle. På alle stationerne foretages ringmærkning.

A-stationerne forestår i fællesskab uddannelse af træktællere og (i samarbejde med Danmarks Ringmærkeforening) afholdelse af kursusaktiviteter for nye og erfarne ringmærkere.

For yderligere information henvises til fuglestationernes hjemmesider samt Strategi for Fuglestationer i Danmark 2019-24 (se www.dof.dk/aktiv-i-dof/grupper-og-udvalg/fuglestationsudvalg/strategier-og-planer).

Hyggelig snak blandt fuglestationsfolk fra øvrige danske fuglestationer efter møde i Skagen. Fra venstre Bo Kayser, Ole Friis Larsen, Bent Jakobsen, John Frikke, Daniel Palm Eskildsen, Henning Etrup og Morten Jenrich Hansen. Foto: Skagen Fuglestation.

Det nordiske samarbejde

Af Niels Eriksen, formand for bestyrelsen for Skagen Fuglestation

Skagen Fuglestation er kommet i fint selskab allerede i sit første år. Den har indgået samarbejde med to af Nordens mest berømte fuglestationer, Ottenby Fuglestation på Øland i Sverige og Lista Fuglestation på Norges sydvestlige pynt. Samarbejdet er resultatet af et nordisk triple-møde i Skagen i september 2017 arrangeret af Simon S. Christiansen, stationsleder ved Skagen Fuglestation, i samarbejde med lederne ved Ottenby, Magnus Hellström og Aida López, Lista, og med deltagelse fra de tre steder. Fuglestationens faciliteter blev vist frem, og der blev udvekslet erfaringer fra de mange aktiviteter, der i dag finder sted på fuglestationerne. Jeg deltog en af dagene og fik et godt indblik i arbejdet.

Selvom der er stor forskel i fuglestationernes alder, så var det ikke noget, der prægede udvekslingen af erfaringer. Alle kunne byde på noget, og alle fik noget med sig hjem, når emner som medier (Facebook og hjemmeside), digital guide for ringmærkning, ringmærkningskurser, rekruttering af frivillige, forskningsprojekter, events eller finansiering af stationsdriften var til drøftelse.

Små og større ting blev aftalt, men først og fremmest blev gode personlige relationer mellem nøglemedarbejdere vedligeholdt. De er forudsætningen for den videre udvikling, ikke kun for Skagen Fuglestation, men for fuglestationsdriften i det hele taget. I dag er de udad-

De tre stationsledere: Simon S. Christiansen, Skagen Fuglestation sammen med Magnus Hellström, Ottenby Fuglestation og Aida Lopez fra Lista Fuglestation den 20. september 2017. Foto: Skagen Fuglestation.

Fuglene undersøges og diskuteres i ringmærkningsområdet ude på Grenen. Morten Christensen, Johan Frölinghaus, Simon S. Christiansen.

vendte aktiviteter åbenlyse og en forudsætning for den fugleforskning, der drives. Det gælder både i form af festivaler, guidede ture og digital formidling m.m.

Samarbejdet kan allerede ses ved, at de tre fuglestationer på deres hjemmesider præsenterer hinandens logoer. Kommende frivillige vil tillige kunne læse, at fuglestationerne tilbyder en pakke – en Scandinavian Triple – hvor frivillige kan ansøge om arbejde på de tre fuglestationer i et forløb med minimum tre uger på hvert sted og med fælles diættagst og med rejsetilskud i forløbet.

I 2018 vil Tornsanger blive en fælles fokusart. Der vil blive beskrivelser på Facebook af fuglens biologi, ankomst og afrejsedage, træk, ynglesucces m.v. Tilsvarende vil også andre opslag være fælles, når det synes relevant.

Finansiering af fuglestationernes aktiviteter blev grundigt berørt og er et vigtigt punkt. Ingen af de tre har en rig onkel, der betaler gildet. Der skal arbejdes hårdt for at finde finansiering af omkostningerne, der omfatter lokaleleje, el og varme, løn og diæter, formidling, kontorudgifter, transportomkostninger og meget andet. Alle modtager tilskud fra deres respektive ornitologiske hovedforeninger, og alle har indtægter fra guidede ture og forskningsprojekter. Derudover har stederne vidt forskellige forudsætninger for supplerende indtægter. Både Ottenby og Lista modtager direkte støtte fra myndighederne for deres registreringer. Det gælder ikke Skagen Fuglestation. Den modtager til gengæld bidrag fra entreindtægten til udstillingen ved Det Grå Fyr.

Lista Fuglestation

Lista Fuglestation har mere end 25 års erfaring bag sig. Den blev etableret i 1990 og driver i dag overvågning

Når regnen sætter ind er det godt med et telt. Morten Christensen og Morten Jenrich Hansen. Fotos: Skagen Fuglestation.

af trækfugle gennem standardiseret ringmærkning og daglig tælling af rastende og trækkende fugle ved Lista Fyr. Siden 2015 er stationen drevet af Norsk Ornitologisk Forening (NOF) som national fuglestation. Stationslederen Aida López er biolog og har ringmærkningserfaring fra flere europæiske lande og refererer direkte til NOF. Hun kommer oprindeligt fra Barcelona og har i forårs- og efterårssæsonen hjælp fra frivillige ved ringmærkningen og optællingerne. Fuglestationen ligger midt i et Ramsar-område, hvor også "Besøkscenter våtmark Lista" tiltrækker årligt 60.000 gæster. Fuglestationen finansieres bl.a. af midler fra NOF, Miljødirektoratet og guidede ture m.v.

Ottenby Fuglestation

Fuglestationen ligger på sydspidsen af Øland og er grundlagt helt tilbage i 1946 samtidig med etableringen af Sveriges Ornitologiske Forening (SOF). Det var faktisk entusiaster fra ringmærkningen, der etablerede SOF og som i dag kan være stolte over at opretholde verdens længste ubrudte tidsserie af standardiseret ringmærkning. I dag driver fuglestationen en omfattende og bred fugleforskning, der inkluderer fugletrækkets gåder, overvågning af populationsforandringer samt trækfuglens betydning for fugleinfluenzaen. Magnus Hellström har gennem en længere årrække været leder af fuglestationen og er ansat af SOF. I tillæg er en række frivillige knyttet til stedets øvrige aktiviteter. Stationen ejer fuglestationsbygningen og lejer bygninger af Naturvårdsverket, inklusiv fyrtårnet og driver sideløbende med fuglestationen bogshop, restaurant og en omfattende formidling. Det finansieres hovedsageligt af indtægter fra gæsterne, de guidede ture, kontraktforskning og bidrag fra Naturvårdsverket.

Skagen Fuglestations Venner

Af Kurt Rasmussen, formand for Skagen Fuglestations Venner

For små 20 år siden blev en gruppe af frivillige medlemmer af DOF dannet med det formål at undersøge mulighederne for at få etableret en egentlig fuglestation i Skagen. En drøm som foreningen igennem årtier havde arbejdet på.

Gruppen arbejdede i løbet af årene med flere muligheder, men desværre var de økonomiske ressourcer ikke til stede. Det lykkedes dog i 2009 at få nogle midler fra "Odgaard Arven", sådan at der kunne undersøges, hvordan observationer og ringmærkning i Skagen kunne sættes i værk.

I 2013 opstod et samarbejde mellem Naturstyrelsen i Vendsyssel personificeret ved skovridder Jesper Blom-Hansen og gruppen i Skagen ved Kurt Rasmussen. Dette samarbejde resulterede i, at Naturstyrelsen og DOF i

dag er hovedkræfterne bag Skagen Grå Fyr – Center for trækfugle, der ud over udstillingen indeholder en meget aktiv fuglestation.

Da samarbejdet resulterede i konkrete initiativer i 2015, blev der i DOF etableret en egentlig arbejdsgruppe, som bestod af forskellige kompetencepersoner fra foreningen. Den gamle knap så formelle gruppe i Skagen stod pludselig og havde overgivet projektet med at etablere en fuglestation til denne arbejdsgruppe.

Da det fortsat er vigtigt, at der er en stærk frivillig opbakning til fuglestationen i Skagen, enedes medlemmerne af den gamle gruppe om at starte en forening, som skulle have til formål at være støtteforening for fuglestationen. Den fik navnet Skagen Fuglestations Venner i daglig tale SkafVen.

Selv om foreningen havde stiftende generalforsamling i 2015, er det først i 2017, at foreningen for alvor kunne etableres og komme i gang med arbejdet. At den gamle gruppe nu blev en egentlig selvstændig forening betød også, at der i en periode skulle arbejdes med at få den mere formelle organisation til at fungere.

Med indgangen til 2018 er foreningen nu veletableret og engageret som støtteforening til Skagen Fuglestation og Trækfuglecentret.

Foreningen har fået lokaler i Birders Club ved fyret, og der arrangeres nu månedlige klubaftener, hvor spændende foredragsholdere underholder med rejsebeskrivelser og meget mere. I 2018 introducerer foreningen desuden ture for medlemmerne med en natur til Vejlerne i maj. Før alting blev så formelt, startede gruppen af frivillige i Skagen en årlig fuglefestival, som ligger den anden weekend i maj. Projektet med fuglefestivalen gennemføres fortsat af SkafVen i samarbejde med DOF og Naturstyrelsen.

Foreningen tegner ved udgangen 2017 107 medlemmer fra nær og fjern. Foreningen vil i 2018 arbejde på at få endnu flere medlemmer, som ønsker at støtte Skagen Fuglestation enten direkte ved at tilbyde sin arbejdskraft og hjælp eller indirekte ved at støtte økonomisk igennem SkafVen.

Venneforeningen har ydet stor hjælp ved indretningen af fuglestationens lokaler, Jørgen Hulbæk Christiansen. Foto: Skagen Fuglestation.

Oplysninger om foreningen, aktiviteterne og medlemskab findes på <https://www.skagenfuglestation.dk/venneforeningen>

Stort fremmøde på førstedagen af Fuglefestivalen den 12. maj 2017. Foto Knud Pedersen

De guidede ture på Fuglefestivalen er populære. Foto: Knud Pedersen.

Bogen om Skagen Fuglestations historie

Af Erik Kramshøj, forfatter

Da Skagen Fuglestation endelig blev en kendsgerning for snart fire år siden, blev jeg udvalgt til at skrive historien i en eller anden form for bogformat. Det var jeg naturligvis både lidt bæret over og glad for med tanker i retning at en slags festskrift med udtalelser fra diverse medvirkende omkring forløbet i virkeliggørelsen af et længe eksisterende håb: Skagen Fuglestation som et fysisk fyrtårn i trækforskning og formidling til en større offentlighed.

Vi havde fået fyrtårnet. Nu skulle det renoveres, og så kunne vi, som en del af Naturstyrelsens overordnede projekt med Trækfuglecentret og med basis i fyrbyggerne, gå i gang med vores del af arbejdet.

For DOFs vedkommende var vi startet i det små med tilskud til observationer og ringmærkning allerede i 2009. Fægtningen var dog noget spredt, og forsøg på at finde egnede lokaler til en fysisk station strandede de følgende år på økonomi, lokaler som var uegnede, malplacerede og/eller uden for vores rammer.

Efter fem år med en varierende gruppe af lokale fuglefolk og en enkelt indvandrer (mig) var vi ved at køre trætte. Da så vi lyset! Det blev nu Naturstyrelsen og Realdania By & Byg, der tændte det for os.

Vi blev nærmest blændede, lidt lovlig meget; ikke mindst da gruppen måtte gå i opløsning til fordel for mere organisatorisk veltrænede ornitologer, som tog over for at køre fuglestationen i en politisk holdbar forhandlingsfase med forskellige part(n)er(e).

For de af os, som ikke ”kom med over,” blev følelsen af utilstrækkelighed hurtigt gjort til skamme: Støtteforeningen SkafVen (med initiativ fra vores kon(s)tante

toholder Kurt Rasmussen) blev dannet, og jeg fik en konkret opgave. Måske ikke verdens mest interessante, men et festskrift er nu heller ikke at foragte.

Det var først efter nogle måneder og med formand Egon Østergaards opfordring til at ”tage den tid der er brug for,” at mulighederne for at lave en bog om Skagens fuglehistorie stod klart for mig. Jeg fik desuden uforbeholdent ”go ahead”-støtte fra samtlige medvirkende og de nyttilkomne ornitologiske kræfter med Kurt Rasmussen som ankermand og Knud Pedersen som fotobidragyder. Erik Christophersen kom kort tid efter ind som kilde til historikken omkring forekomster og fænologi gennem tiderne.

Altså: Det gjaldt nu bare om at komme i gang med researchen.

Der er jeg for så vidt stadig snart tre år efter, idet det viste sig, at når først folk gradvist og eskalerende kom i tanker om deres oplevelser heroppe gennem de godt 60 år, der er gået, siden ”opdagelsen” af Skagen som træksted, så sker der noget. Jeg er derfor efterhånden nået den erkendelse, at det er ved at være tid for en indsamlingsdeadline, inden følelsen af at tømme danaidernes kar med en æggeske bliver for overvældende.

Den er lige ved at være her, mens disse linjer skriver. Der mangler bare liiige et par detaljer ... igen.

Bogen er allerede et år forsinket (også på grund af et par indtrufne force majeure-begivenheder).

Den kommer! Dette er et højtideligt løfte. Men det bliver med garanti ikke dette forår ...

Erik Kramshøj (tv.) i selskab med Lars Svensson. Foto: Knud Pedersen.

